

Z A K O N

O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA

DEO PRVI

OPŠTI DEO

GLAVA PRVA

OSNOVNE ODREDBE

Sadržina zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se, ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno, postupak izvršenja krivičnih sankcija prema punoletnim licima, prava i obaveze lica prema kojima se izvršavaju sankcije, organizacija Uprave za izvršenje zavodskih sankcija, nadzor nad njenim radom, izvršenje sankcija izrečenih za privredne prestupe i prekršaje, oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim delom i privrednim prestupom i primena mere pritvora.

Ako je zakonom o ratifikaciji međunarodnog ugovora uređeno neko pitanje iz stava 1. ovog člana, primenjivaće se odredbe tog zakona.

Svrha izvršenja sankcija

Član 2.

Svrha izvršenja sankcija je sprovođenje pravnosnažnih i izvršnih sudskih odluka, zaštita društva od krivičnih dela i izdvajanje učinilaca krivičnih dela iz društvene sredine u cilju njihovog lečenja, čuvanja i osposobljavanja za samostalno staranje o svojim potrebama nakon izvršenja sankcije.

Primena ovog zakona na izvršenje odluka stranih sudova

Član 3.

Odredbe ovog zakona primenjuju se i prilikom izvršenja krivičnih sankcija koje izreknu strani sudovi, kad je to određeno Zakonikom o krivičnom postupku i međunarodnim aktima.

Pristupanje izvršenju sankcije

Član 4.

Izvršenju sankcije pristupa se kad odluka kojom je sankcija izrečena postane pravnosnažna i kad za izvršenje sankcije nema zakonskih smetnji.

Izuzetno, kad je to zakonom posebno određeno, sa izvršenjem sankcije može se otpočeti i pre nego što je postala pravnosnažna odluka kojom je ona izrečena.

Odlaganje i prekid izvršenja sankcije

Član 5.

Izvršenje sankcije može se odložiti i prekinuti pod uslovima određenim ovim zakonom.

Osnovne odredbe o položaju lica prema kome se izvršava sankcija

Član 6.

Sankcija se izvršava na način kojim se jamči poštovanje dostojanstva lica prema kome se ona izvršava.

Zabranjeni su i kažnjivi postupci kojima se lice prema kome se izvršava sankcija podvrgava bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja, ponižavanja ili eksperimentisanja.

Kažnjiva je prinuda prema licu prema kome se izvršava sankcija ako je nesrazmerna potrebama njenog izvršenja.

Član 7.

Lice prema kome se izvršava sankcija ne sme biti stavljeno u neravnopravan položaj zbog rase, boje kože, pola, jezika, vere, političkih i drugih uverenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, imovnog stanja, obrazovanja, društvenog položaja ili drugog ličnog svojstva.

Član 8.

Lice prema kome se izvršava sankcija ima pravo na zaštitu osnovnih prava propisanih Ustavom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i ovim zakonom.

Lice prema kome se izvršava sankcija može biti ograničeno u osnovnim pravima samo u meri neophodnoj za izvršenje sankcije i u postupku propisanom ovim zakonom.

Član 9.

Protiv pojedinačnih akata kojima se rešava o pravima i obavezama lica prema kome se izvršava sankcija dozvoljena je sudska zaštita, u skladu sa ovim zakonom.

Za podneske, službene radnje i rešenja u vezi sa primenom odredaba ovog zakona ne plaća se taksa, ako zakonom nije drukčije određeno.

Vođenje evidencija

Član 10.

O licima prema kojima se izvršavaju sankcije i pritvor vode se odgovarajuće evidencije.

Bliže propise o evidencijama donosi ministar nadležan za pravosuđe.

Sredstva za izvršenje sankcija

Član 11.

Sredstva za izvršenje sankcija obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Lice prema kome se izvršava sankcija ne plaća troškove izvršenja, osim ako zakonom nije drukčije određeno.

GLAVA DRUGA

UPRAVA ZA IZVRŠENJE ZAVODSKIH SANKCIJA

I. DELATNOST UPRAVE ZA IZVRŠENJE ZAVODSKIH SANKCIJA

Član 12.

Uprava za izvršenje zavodskih sankcija (u daljem tekstu: Uprava) organizuje, sprovodi i nadzire izvršenje kazne zatvora, maloletničkog zatvora, kazne rada u javnom interesu, uslovne osude sa zaštitnim nadzorom, mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, obaveznog lečenja narkomana i obaveznog lečenja alkoholičara, kao i vaspitne mere upućivanja u vaspitno-popravni dom (u daljem tekstu: zavodske sankcije).

Uprava je organ uprave u sastavu Ministarstva pravde Republike Srbije.

Uprava vodi jedinstvene evidencije o licima prema kojima se izvršavaju zavodske sankcije.

Uprava preduzima mere u cilju stalnog stručnog obrazovanja i usavršavanja zaposlenih.

Uprava ostvaruje saradnju sa odgovarajućim ustanovama, udruženjima i organizacijama koje se bave problemima izvršenja krivičnih sankcija.

II. UREĐENJE UPRAVE

1. Zavodi

Vrste zavoda

Član 13.

U Upravi postoje sledeće vrste zavoda:

- 1) kazneno-popravni zavod i okružni zatvor - za izvršenje kazne zatvora;
- 2) kazneno-popravni zavod za žene - za izvršenje kazne zatvora i maloletničkog zatvora izrečene ženama;
- 3) kazneno-popravni zavod za maloletnike - za izvršenje kazne maloletničkog zatvora;
- 4) Specijalna zatvorska bolnica - za lečenje osuđenih i pritvorenih lica, za izvršenje mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, obaveznog lečenja alkoholičara i obaveznog lečenja narkomana;
- 5) vaspitno-popravni dom - za izvršenje vaspitne mere upućivanja u vaspitno-popravni dom;
- 6) Centar za obuku zaposlenih u Upravi za izvršenje zavodskih sankcija.

Tipovi zavoda

Član 14.

Prema stepenu obezbeđenja i načinu postupanja sa osuđenima, zavodi mogu biti otvorenog, poluotvorenog, zatvorenog i zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem.

U zavodima otvorenog tipa ne postoje prepreke za bekstvo.

U zavodima poluotvorenog tipa služba za obezbeđenje predstavlja osnovnu prepreku za bekstvo.

U zavodima zatvorenog tipa, pored službe za obezbeđenje postoje i druge prepreke za sprečavanje bekstva.

U zavodima zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem postoje posebne prepreke za sprečavanje bekstva i posebna pažnja se posvećuje postupanju sa osuđenima.

Član 15.

Kazneno-popravni zavod za žene, okružni zatvor i vaspitno-popravni dom su poluotvorenog tipa.

Specijalna zatvorska bolnica i kazneno-popravni zavod za maloletnike su zatvorenog tipa.

Samo kazneno-popravni zavod može biti zavod zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem.

Odeljenja u zavodima

Član 16.

U zavodima mogu postojati otvorena, poluotvorena i zatvorena odeljenja.

Osnivanje zavoda

Član 17.

Zavod se osniva aktom Vlade Republike Srbije.

Aktom o osnivanju zavoda određuje se vrsta, tip i sedište zavoda.

Vlada Republike Srbije osnovaće svojom odlukom preduzeće za obuku i upošljavanje osuđenih i maloletnika.

2. Službe u zavodima

Vrste službi

Član 18.

U zavodima mogu postojati sledeće službe:

- 1) služba za prevaspitavanje;
- 2) služba za obezbeđenje;
- 3) služba za obuku i upošljavanje;
- 4) služba za zdravstvenu zaštitu;
- 5) služba za opšte poslove.

Za dva ili više zavoda mogu se obrazovati zajedničke službe.

Služba za obezbeđenje je jedinstvena formacija Uprave.

Zavod mora raspolagati posebnom prostorijom za izdvajanje obolelih osuđenih.

Zavod za žene mora raspolagati posebnim uređajima za lečenje trudnica, porodilja i bolesti žena.

Služba za prevaspitavanje

Član 19.

Služba za prevaspitavanje primenjuje metode i postupke kojima se na osuđene utiče da ubuduće ne čine krivična dela.

Služba za prevaspitavanje usklađuje rad ostalih učesnika u prevaspitavanju.

Služba za obezbeđenje

Član 20.

Služba za obezbeđenje stara se o sigurnosti ljudi i imovine u zavodu, sprovodi osuđena i pritvorena lica i obavlja druge poslove određene zakonom.

Služba za obezbeđenje sprovodi osuđena i pritvorena lica u službenim vozilima koja su snabdevena uređajima za davanje posebnih svetlosnih i zvučnih signala, propisanom ventilacijom i osvetljenjem.

Član 21.

Služba za obezbeđenje je naoružana i uniformisana.

Pripadnici službe za obezbeđenje mogu po naređenju direktora Uprave ili upravnika zavoda vršiti dužnost u civilnom odelu.

Pripadnici službe za obezbeđenje imaju službenu legitimaciju, čiju sadržinu i izgled propisuje ministar nadležan za pravosuđe.

Služba za obuku i upošljavanje

Član 22.

Služba za obuku i upošljavanje obučava osuđene za rad, organizuje njihov rad i obavlja druge poslove određene zakonom.

Osuđeni se obučavaju i rade u zavodima ili izvan zavoda.

Služba za zdravstvenu zaštitu

Član 23.

Služba za zdravstvenu zaštitu vrši zdravstvenu prevenciju, leči osuđena i pritvorena lica i nadzire higijenu i kvalitet hrane i vode.

Služba za zdravstvenu zaštitu ima najmanje jednog lekara i jednog medicinskog tehničara, a mora raspolagati uslugama i jednog lekara psihijatra.

Kad je bolničko lečenje organizovano u zavodu, zavod mora imati lekara i bolničko osoblje sa propisanom stručnom spremom i biti snabdeven odgovarajućim bolničkim prostorijama, medicinskim materijalom, priborom, uređajima i lekovima.

Zdravstvenom radniku koji pregleda i leči osuđenog garantuje se i obezbeđuje puna profesionalna nezavisnost, saglasno zakonu i etičkom kodeksu.

Služba za opšte poslove

Član 24.

Služba za opšte poslove obavlja pravne, administrativne, računovodstvene, finansijske, evidencijske i druge poslove od opšteg značaja za zavod i pruža pravnu pomoć osuđenim i pritvorenim licima.

3. Akt o kućnom redu zavoda

Član 25.

Način života i rada osuđenih bliže se uređuje aktom o kućnom redu zavoda.

Akt o kućnom redu zavoda donosi ministar nadležan za pravosuđe.

4. Rukovođenje u Upravi

Direktor Uprave

Član 26.

Upravom rukovodi direktor Uprave.

Direktora Uprave, na obrazložen predlog ministra nadležnog za pravosuđe, postavlja Vlada Republike Srbije, na pet godina.

Direktor Uprave predstavlja Upravu i odgovoran je za zakonito i pravilno izvršenje zavodskih sankcija u Republici Srbiji.

Za direktora Uprave može biti postavljeno lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje sedam godina radnog iskustva nakon sticanja visoke školske spreme u poslovima izvršenja sankcija ili u pravosuđu.

Upravnik zavoda

Član 27.

Zavodom rukovodi upravnik zavoda.

Upravnika zavoda, na obrazložen predlog direktora Uprave raspoređuje ministar nadležan za pravosuđe, na pet godina.

Upravnik zavoda zastupa zavod i odgovoran je za zakonit i pravilan rad u zavodu.

Upravnik zavoda može imati zamenika koga, na obrazložen predlog direktora Uprave, raspoređuje ministar nadležan za pravosuđe, na pet godina.

Za upravnika zavoda i zamenika upravnika može biti raspoređeno lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva nakon sticanja visoke školske spreme u poslovima izvršenja sankcija ili u pravosuđu.

Načelnik službe

Član 28.

Službom u zavodu rukovodi načelnik službe.

Načelnika službe, na obrazložen predlog upravnika zavoda i uz saglasnost direktora Uprave, raspoređuje ministar nadležan za pravosuđe.

Za načelnika službe može biti raspoređeno lice koje ima visoku školsku spremu i potrebno radno iskustvo važno za odgovarajuću službu.

III. JAVNOST RADA UPRAVE

Član 29.

Rad Uprave je javan.

Ministar nadležan za pravosuđe i direktor Uprave, neposredno ili preko upravnika zavoda, obaveštavaju javnost o izvršenju sankcija, pod uslovom da se time ne povređuje službena tajna, ozbiljno ne ugrožava bezbednost ili održavanje reda u zavodu u kome se izvršava sankcija.

Bliže propise o službenoj tajni i načinu njenog čuvanja donosi ministar nadležan za pravosuđe.

Član 30.

Pojedinačne i grupne posete zavodu može da odobri direktor Uprave.

Posebno će se voditi računa da se omogući poseta predstavnika domaćih i stranih institucija i udruženja koja se bave zaštitom ljudskih prava, predstavnika sredstava javnog informisanja, naučnih radnika koji se bave proučavanjem kriminaliteta, kao i studenata odgovarajućih fakulteta.

Direktor Uprave može licima koja posećuju zavod odobriti razgovor sa osuđenim licima ili određenim osuđenim licem, uz prisustvo ili bez prisustva ovlašćenog službenog lica.

DEO DRUGI
IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

GLAVA TREĆA
IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 31.

Svrha izvršenja kazne zatvora je da osuđeni tokom izdržavanja kazne, primenom sistema savremenih vaspitnih mera, usvoji društveno prihvatljive vrednosti u cilju lakšeg uključivanja u uslove života nakon izdržavanja kazne kako ubuduće ne bi činio krivična dela.

Član 32.

Sa osuđenim se postupa na način koji u najvećoj meri odgovara njegovoj ličnosti i ostvarivanju vaspitnog programa.

Radi ostvarivanja vaspitnog programa vrši se razvrstavanje osuđenih lica.

Član 33.

Kod osuđenog lica treba razvijati ličnu odgovornost i podsticati ga da u vaspitnom programu samoinicijativno učestvuje.

Osuđeno lice ne može u okviru službe zavoda obavljati dužnost koja sadrži disciplinska ovlašćenja.

Tokom izdržavanja kazne zatvora osuđeno lice učestvuje u održavanju reda i discipline, kao i u vaspitnim, kulturnim i drugim aktivnostima, pod kontrolom upravnika zavoda.

Član 34.

Osuđeni izdržavaju kaznu po pravilu zajedno.

Kad to zahteva zdravstveno stanje osuđenog ili kad je to predviđeno ovim zakonom, može se odrediti da osuđeni izdržava kaznu odvojeno od ostalih osuđenika.

Osuđena muška i ženska lica izdržavaju kaznu odvojeno.

Član 35.

Radi podsticanja ličnih napora za uključivanje u život van zavoda, osuđenom, za koga se osnovano može očekivati da će se ubuduće ponašati saglasno zakonu, omogućava se uslovni otpust.

Član 36.

Licu otpuštenom sa izdržavanja kazne pruža se neophodna pomoć radi njegovog lakšeg uključivanja u život van zavoda.

II. UPUĆIVANJE I RASPOREĐIVANJE OSUĐENIH U ZAVODE

Upućivanje osuđenih u zavode

Član 37.

Osuđeni se upućuje na izdržavanje kazne zatvora saglasno rasporednom aktu ministra nadležnog za pravosuđe.

Izuzetno, na molbu osuđenog direktor Uprave može iz opravdanih razloga odstupiti od rasporednog akta i promeniti mesto izvršenja kazne.

Raspoređivanje osuđenih u zavode

Član 38.

Osuđeni kojem je izrečena kazna zatvora čije trajanje ili ostatak trajanja posle uračunatog pritvora i drugog lišenja slobode u vezi s krivičnim delom ne prelazi jednu godinu, raspoređuje se, po pravilu, u okružni zatvor.

Osuđeni kojem je izrečena kazna zatvora čije trajanje prelazi jednu godinu po pravilu se raspoređuje u kazneno-popravni zavod.

Osuđena žena se raspoređuje u kazneno-popravni zavod za žene.

Član 39.

Osuđeni koji je učinio krivično delo iz nehata i lice koje je prvi put osuđeno na kaznu zatvora do jedne ili, izuzetno, do tri godine, raspoređuje se u zavod otvorenog ili poluotvorenog tipa.

Ostali osuđeni raspoređuju se u kazneno-popravne zavode zatvorenog tipa.

Naknadno raspoređivanje u zavode

Član 40.

Osuđeni koji je raspoređen u određeni tip zavoda može biti odlukom direktora Uprave naknadno raspoređen u drugi tip zavoda.

U kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem naknadno se raspoređuje osuđeni za kojeg se prilikom ispitivanja ličnosti utvrdi da bi bitno ugrozio bezbednost ostalih osuđenika, ili koji za vreme izdržavanja kazne bitno narušava kućni red, kao i osuđeni za koga se utvrdi da su preduzete mere postupanja prema njemu ostale bezuspešne.

Bliži propis o naknadnom raspoređivanju donosi ministar nadležan za pravosuđe.

III. POSTUPAK UPUĆIVANJA NA IZDRŽAVANJE KAZNE ZATVORA

Radnje koje prethode upućivanju osuđenog u zavod

Član 41.

Ako sud koji je doneo prvostepenu odluku nije nadležan za upućivanje osuđenog na izdržavanje kazne zatvora, dužan je da izvršnu odluku, s podacima o ličnosti osuđenog pribavljenim tokom krivičnog postupka, dostavi nadležnom sudu za upućivanje na izvršenje kazne u roku od tri dana od dana kada je odluka postala izvršna.

Nadležni sud je dužan da u roku od tri dana od prijema odluke pristupi upućivanju osuđenog na izdržavanje kazne.

Nadležnost za upućivanje na izdržavanje kazne

Član 42.

Za upućivanje osuđenog na izdržavanje kazne zatvora nadležan je opštinski sud prema prebivalištu, odnosno boravištu osuđenog u vreme kada je odluka kojom je kazna izrečena postala pravnosnažna.

Isti sud zadržava nadležnost i ako se prebivalište ili boravište osuđenog docnije izmene.

Član 43.

Kad su prebivalište i boravište osuđenog nepoznati, za upućivanje osuđenog na izdržavanje kazne zatvora je nadležan opštinski sud koji je doneo prvostepenu odluku, a ako je tu odluku doneo okružni sud, za upućivanje je nadležan opštinski sud u mestu sedišta tog okružnog suda.

Osuđenog koji je u pritvoru na izdržavanje kazne zatvora upućuje opštinski sud na čijem području je sedište zavoda u kome je osuđeni pritvoren.

Nalog za izdržavanje kazne

Član 44.

Nadležni sud pismeno nalaže osuđenom da se određenog dana javi na izdržavanje kazne zatvora.

Rok između prijema naloga i dana javljanja ne može biti kraći od osam ni duži od petnaest dana.

Nadležni sud obaveštava zavod o datumu kada osuđeni treba da se javi i uz obaveštenje dostavlja izvršnu odluku s podacima o ličnosti osuđenog pribavljenim tokom krivičnog postupka.

Početak izvršenja kazne

Član 45.

Zavod obaveštava nadležni sud da li se osuđeni javio na izdržavanje kazne zatvora.

Početak izvršenja kazne računa se od dana kada se osuđeni javio u zavod na izdržavanje kazne.

Član 46.

Ako se osuđeni koji je uredno pozvan radi izvršenja kazne zatvora ne javi u zavod, sud naređuje njegovo dovođenje, a ako se osuđeni krije ili je u bekstvu, sud naređuje izdavanje poternice.

Tada se početak izvršenja kazne zatvora računa od dana kada je osuđeni lišen slobode.

Troškovi prevoza

Član 47.

Zavod nadoknađuje osuđenom troškove prevoza javnim saobraćajem od prebivališta, odnosno boravišta do sedišta zavoda.

Troškove dovođenja u zavod snosi osuđeni.

IV. ODLAGANJE IZVRŠENJA KAZNE ZATVORA

1. Odlaganje izvršenja kazne zatvora na molbu osuđenog

Razlozi i trajanje odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 48.

Izvršenje kazne zatvora može se odložiti:

- 1) ako je osuđeni oboleo od teške akutne bolesti - dok bolest traje;
- 2) ako je osuđena žena navršila šesti mesec trudnoće ili ima dete mlađe od jedne godine - najduže do navršene treće godine života deteta;
- 3) zbog smrti ili teške bolesti bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojioca osuđenog - najduže tri meseca od dana odlaganja;
- 4) ako je supruga osuđenog na tri meseca pred porođajem ili je od njenog porođaja proteklo manje od šest meseci, a nema drugih članova domaćinstva koji bi joj pomogli - najduže šest meseci od dana odlaganja;
- 5) ako su zajedno sa osuđenim na izdržavanje kazne pozvani njegov bračni drug ili drugi član zajedničkog domaćinstva ili je neko od njih već u zatvoru - najduže šest meseci od dana odlaganja;
- 6) ako je osuđenom odlaganje potrebno zbog neodložnih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih kakvim udesom, a u porodici osuđenog nema potrebne radne snage - najduže tri meseca od dana odlaganja;
- 7) ako je osuđeni obavezan da završi započeti posao usled čijeg neizvršenja može nastati znatna šteta - najduže tri meseca od dana odlaganja;
- 8) ako je osuđenom odlaganje potrebno zbog završetka školovanja - najduže šest meseci od dana odlaganja;
- 9) ako je osuđenom odlaganje potrebno za polaganje već prijavljenog ispita - najduže dva meseca od dana odlaganja.

Danom odlaganja izvršenja kazne zatvora smatra se dan kada je doneto rešenje o odlaganju.

Postupak odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 49.

Molbu za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi osuđeni.

U molbi se navode razlozi za odlaganje, prilažu se dokazi koji potvrđuju navedene razloge i naznačava vreme za koje se odlaganje traži.

Član 50.

Molba za odlaganje izdržavanja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od prijema naloga za izdržavanje kazne.

Ako je teška akutna bolest osuđenog ili smrt njegovog bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojioca usledila posle isteka roka od tri dana, molba se može podneti do dana kada osuđeni treba da se javi na izdržavanje kazne.

Član 51.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se predsedniku nadležnog opštinskog suda.

Kad uz molbu nisu priloženi dokazi, predsednik opštinskog suda nalaže osuđenom da ih dostavi u roku od osam dana i upozorava ga da će se u suprotnom molba odbaciti.

Član 52.

Predsednik opštinskog suda je dužan da povodom molbe za odlaganje izvršenja kazne zatvora donese rešenje u roku od tri dana od prijema molbe.

Neblagovremenu molbu, molbu koju podnese neovlašćeno lice i molbu uz koju nisu blagovremeno priloženi dokazi, predsednik opštinskog suda odbacuje.

Član 53.

Osuđeni može protiv prvostepenog rešenja izjaviti žalbu predsedniku nadležnog okružnog suda.

Žalba se podnosi u roku od tri dana od prijema rešenja.

Predsednik okružnog suda je dužan da o žalbi odluči u roku od tri dana od njenog prijema.

Član 54.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora zadržava izvršenje kazne do pravosnažnosti rešenja o molbi.

Predsednik nadležnog opštinskog suda, koji prilikom odbijanja drugi put podnete molbe utvrdi da se pravo na molbu zloupotrebljava, odlučiće da žalba ne zadržava izvršenje kazne.

Član 55.

Osuđeni kome je izvršenje kazne zatvora odloženo zbog teške akutne bolesti dužan je da jednom u tri meseca, a na zahtev nadležnog suda i češće, sudu podnosi izveštaj ustanove u kojoj se leči o svom zdravstvenom stanju.

Opoziv i obustava odlaganja izvršenja kazne zatvora

Član 56.

Predsednik nadležnog opštinskog suda opoziva odlaganje izvršenja kazne zatvora ako naknadno utvrdi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je odlaganje odobrio ili osuđeni odlaganje koristi protivno odobrenoj svrsi.

Ako je odobreno odlaganje izvršenja kazne trudnici, a dete se rodi mrtvo, odlaganje se obustavlja kad istekne šest meseci od porođaja, a ako je dete umrlo posle porođaja odlaganje se obustavlja kad istekne šest meseci od smrti deteta.

Ako je odlaganje izvršenja kazne odobreno majci deteta mlađeg od jedne godine a dete umre, odlaganje se obustavlja kad istekne šest meseci od smrti deteta.

Član 57.

Protiv rešenja o opozivu i obustavi odlaganja izvršenja kazne zatvora osuđeni ima pravo žalbe pod istim uslovima kao protiv rešenja kojim je odlučeno o molbi za odlaganje.

Žalba odlaže izvršenje rešenja.

2. Odlaganje izvršenja kazne zatvora povodom vanrednih pravnih sredstava

Član 58.

Sud koji odlučuje o zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka podnetog u korist osuđenog može odložiti izvršenje kazne zatvora i pre pravnosnažnosti rešenja o dozvoli ponavljanja postupka.

Sud koji odlučuje o zahtevu za vanredno preispitivanje pravnosnažne presude može, zavisno od sadržine zahteva, odložiti izvršenje kazne zatvora.

Član 59.

Odlaganje izvršenja kazne zatvora uvek se dozvoljava na zahtev nadležnog javnog tužioca do donošenja odluke o upotrebljenom pravnom sredstvu.

Odluka o odlaganju izvršenja kazne prestaje da važi ako javni tužilac pravno sredstvo ne upotrebi u roku od trideset dana od prijema odluke o odlaganju.

V. PRIJEM I RAZVRSTAVANJE OSUĐENOG U ZAVODU

Prijem osuđenog

Član 60.

Prilikom stupanja u zavod najpre se utvrđuje identitet osuđenog, obavlja lekarski pregled i otvara zdravstveni karton.

Osuđeni se prilikom stupanja u zavod upoznaje s pravima i obavezama koje ima za vreme izdržavanja kazne.

Tekst ovog zakona i akt o kućnom redu zavoda dostupni su osuđenom sve vreme izdržavanja kazne, na jeziku koji je u upotrebi, prema Zakonu o službenoj upotrebi jezika i pisma.

Osuđeni koji je nepismen, ne može da čita ili je gluvonem, ili ne poznaje jezik, o pravima i obavezama biće upoznat usmeno ili uz pomoć tumača.

Član 61.

Zavod je dužan da omogući osuđenom da se odmah po prijemu javi porodici ili licu koje osuđeni odredi.

Ako osuđeni ima maloletnu decu ili lice o kome se isključivo stara, zavod o tome izveštava nadležni organ starateljstva.

Član 62.

Lične stvari osuđenog, koje prema aktu o kućnom redu zavoda osuđeni ne sme posedovati, stavljaju se na polog ili se predaju, odnosno dostavljaju licu koje on odredi, o čemu se izdaje potvrda. Kvarljive stvari se uništavaju, o čemu se sastavlja zapisnik čiji primerak se uručuje osuđenom.

Aktom o kućnom redu zavoda uređuje se koje stvari osuđeni može zadržati.

Razvrstavanje osuđenog

Član 63.

Nakon stupanja u zavod, osuđeni se upućuje u prijemno odeljenje.

U prijemnom odeljenju osuđeni se može zadržati najduže trideset dana.

U prijemnom odeljenju se upoznaje ličnost osuđenog radi njegovog razvrstavanja u odgovarajuću vaspitnu grupu i utvrđivanja programa izvršenja kazne.

Razvrstavanje osuđenog vrši se na osnovu vrste krivičnog dela, visine izrečene kazne, oblika krivice, odnosa osuđenog prema krivičnom delu, ranije osuđivanosti i drugih kriterijuma utvrđenih kućnim redom.

Tokom izdržavanja kazne zatvora moguće je naknadno razvrstavanje (reklasifikacija) osuđenog u drugu vaspitnu grupu, zavisno od potreba ostvarivanja svrhe izvršenja kazne, kao i izmena programa izvršenja kazne.

Član 64.

Trudnice, porodilje i majke koje neguju decu smeštaju se odvojeno od ostalih osuđenih žena.

VI. POLOŽAJ OSUĐENOG

1. Prava osuđenog

Pravo na čovečno postupanje

Član 65.

Svako mora poštovati dostojanstvo osuđenog.

Niko ne sme ugroziti telesno i duševno zdravlje osuđenog.

Smeštaj

Član 66.

Osuđeni ima pravo na smeštaj koji odgovara savremenim higijenskim uslovima i mesnim klimatskim prilikama.

Razvrstavanje osuđenog u prostorije za zajednički boravak i spavaonice sprovede se uz brižljivu ocenu svih okolnosti i podataka evidentiranih u prijemnom odeljenju, posebno imajući u vidu uzrast, lične osobine i sklonosti, kao i druga svojstva od kojih zavisi pozitivan međusobni uticaj i odusustvo opasnosti od međusobnog fizičkog i psihičkog ugrožavanja.

Osuđeni sa posebnim potrebama ima pravo na smeštaj primeren vrsti i stepenu njegovih posebnih potreba.

Prostorije u kojima osuđeni žive i rade

Član 67.

Prostorije u kojima osuđeni žive i rade moraju biti čiste, suve, provetrene, zagrejane i dovoljno osvetljene, kako prirodnim, tako i veštačkim svetlom koje omogućava čitanje i rad bez smetnji za vid. Spavaonica mora biti toliko prostrana da na svakog osuđenog dođe najmanje osam kubnih metara prostora.

Prostorije moraju imati primerene sanitarne uređaje i sredstva za ličnu higijenu.

Svaki osuđeni ima pravo na zaseban ležaj.

Slobodno vreme osuđenog

Član 68.

Osuđeni ima pravo da izvan zatvorenih prostorija, u slobodno vreme, provede najmanje dva časa dnevno.

Osuđeni, kome godine i telesne sposobnosti to dozvoljavaju, ima pravo u slobodno vreme na organizovanu fizičku aktivnost, uključujući i pravo da zajedno sa drugim osuđenima koristi sportske terene, uređaje i opremu.

Nadzor nad higijenom u zavodu

Član 69.

U zavodima se redovno nadziru higijena osuđenih i higijena u prostorijama.

Ishrana

Član 70.

Osuđeni ima pravo na ishranu podobnu da održi njegovo dobro zdravlje i snagu, na tri obroka dnevno čija ukupna vrednost ne sme biti manja od 12.500 džula.

Osuđeni koji radi na težim poslovima, bolesnik, trudnica i porodilja ima pravo na ishranu koju im odredi lekar.

Osuđenom se obezbeđuje ishrana vodeći računa o njegovim verskim uverenjima, a prema mogućnostima zavoda.

Lekar ili drugo stručno lice proverava, pre deobe obroka, kvalitet ishrane i nalaz unosi u odgovarajuću knjigu.

Član 71.

Osuđenom u svako doba mora biti dostupna voda za piće.

Zdravstvena ispravnost hrane i vode u zavodima redovno se nadziru.

Odeća, rublje i obuća

Član 72.

Osuđeni ima pravo na besplatno rublje, odeću i obuću koji su prilagođeni mesnim klimatskim prilikama.

Kad to zahteva posao koji obavlja, osuđeni ima pravo na posebnu radnu odeću, obuću i opremu.

Član 73.

Odeća osuđenog ne sme delovati omalovažavajuće ni ponižavajuće.

Direktor Uprave može dozvoliti da u zavodu otvorenog tipa i u otvorenom odeljenju zavoda osuđeni nose sopstvenu odeću.

Podnesci

Član 74.

Osuđeni ima pravo da nadležnim organima upućuje podneske.

Strani državljanin se može podneskom obratiti diplomatsko-konzularnom predstavniku zemlje čiji je državljanin, odnosno države koja štiti njegove interese, a osuđeni čije interese ne štiti nijedna država može se podneskom obratiti nadležnim organima Republike Srbije i nadležnim međunarodnim organizacijama.

Osuđeni podneske prima i upućuje preko zavoda.

Dopisivanje

Član 75.

Osuđeni ima neograničeno pravo na dopisivanje o svom trošku.

U zavodu zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem, zavodu zatvorenog tipa i zatvorenom odeljenju zavoda sadržaj pisama se nadzire.

Upravnik zavoda može osuđenom koji izdržava kaznu u zavodu iz stava 2. ovog člana uskratiti dopisivanje iz razloga bezbednosti, o čemu obaveštava osuđenog.

Protiv odluke upravnika zavoda iz stava 3. ovog člana, osuđeni ima pravo žalbe.

Osuđeni ima pravo na dopisivanje bez nadzora sa braniocem, nadležnim organima i međunarodnim organizacijama za zaštitu ljudskih prava.

Telefonski razgovor

Član 76.

Osuđeni ima pravo na telefonski razgovor u skladu sa odredbama akta o kućnom redu, o svom trošku.

U zavodu zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem, zavodu zatvorenog tipa i zatvorenom odeljenju zavoda može se nadzirati telefonski razgovor osuđenog iz razloga bezbednosti. Nadzor telefonskog razgovora naređuje upravnik zavoda, a vrši ga lice koje on odredi.

Pravna pomoć

Član 77.

Zavod osuđenom pruža pravnu pomoć u vezi sa izvršenjem kazne zatvora.

Posete

Član 78.

Osuđeni ima pravo na posetu bračnog druga, dece, usvojenika, roditelja, usvojioca i ostalih srodnika u pravoj liniji i u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva:

- 1) jednom nedeljno - u zavodu ili odeljenju otvorenog tipa;
- 2) dvaput mesečno - u zavodu ili odeljenju poluotvorenog tipa;
- 3) jedanput mesečno - u zavodu ili odeljenju zatvorenog tipa i u zavodu zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem.

Upravnik zavoda može osuđenom odobriti i posete drugih lica.

Član 79.

Osuđeni ima pravo da ga poseti branilac ili punomoćnik koji ga zastupa, ili koga je on pozvao radi davanja punomoćja o zastupanju.

Poseta punomoćnika može se nadzirati samo posmatranjem a ne i slušanjem.

Član 80.

Strani državljanin ima, pod uslovom uzajamnosti, pravo na posetu diplomatsko-konzularnog predstavnika zemlje čiji je državljanin, odnosno države koja štiti njegove interese, a osuđeni čije interese ne štiti nijedna država ima pravo na posetu nadležnih organa i organizacija Republike Srbije i nadležnih međunarodnih organizacija.

Diplomatsko-konzularni predstavnik strane države dužan je da posetu najavi upravniku zavoda.

Diplomatsko-konzularnom predstavniku strane države s kojom ne postoji uzajamnost i predstavniku nadležne međunarodne organizacije, posetu odobrava direktor Uprave.

Član 81.

Poseta traje najkraće jedan čas.

Za vreme izdržavanja disciplinske mere upućivanja u samicu osuđeni nema pravo na posete.

Vreme, trajanje, način posete i izgled prostorije za posetu uređuju se aktom o kućnom redu.

Boravak u posebnoj prostoriji

Član 82.

Osuđeni ima pravo da jednom u tri meseca boravi s bračnim drugom, decom ili drugim bliskim licem tri časa u posebnim prostorijama zavoda.

Način ostvarenja prava lica iz stava 1. ovog člana, izgled posebne prostorije i određivanje kruga bliskih lica bliže se uređuju aktom o kućnom redu.

Član 83.

Za vreme izdržavanja disciplinske mere upućivanja u samicu osuđeni nema pravo na boravak u posebnoj prostoriji.

Prijem paketa

Član 84.

Osuđeni ima pravo na prijem paketa:

- 1) jednom nedeljno - u zavodu ili odeljenju otvorenog tipa;
- 2) dvaput mesečno - u zavodu ili odeljenju poluotvorenog tipa;
- 3) jedanput mesečno - u zavodu ili odeljenju zatvorenog tipa i u zavodu zatvorenog tipa sa posebnim obezbeđenjem.

Paketi se pre uručjenja pregledaju u prisustvu osuđenog.

Težina i dopuštena sadržina paketa uređuju se aktom o kućnom redu.

Prijem novčanih pošiljki

Član 85.

Osuđeni ima pravo na neograničen prijem i slanje novčanih pošiljki.

Aktom o kućnom redu određuje se mesečni iznos novca kojim osuđeni može slobodno raspolagati, kao i iznos koji mu se ostavlja na štednju.

Rad i prava na osnovu rada

Član 86.

Radno sposobni osuđeni ima pravo i obavezu da radi.

Svrha tog rada je da osuđeni stekne, održi i poveća svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje.

Član 87.

Rad osuđenih mora biti svrsishodan i ne sme biti ponižavajući.

Postizanje ekonomske koristi od rada osuđenih ne sme štetiti ostvarenju svrhe tog rada.

Član 88.

Vrsta posla određuje se prema psihičkim i fizičkim sposobnostima, stručnim kvalifikacijama, izraženim željama osuđenog i prema mogućnostima zavoda.

Psihičke i fizičke sposobnosti osuđenog za rad procenjuje stručni tim zavoda.

Član 89.

Osuđeni se upošljava u zavodu ili izvan zavoda.

Uređenje i način rada u zavodu treba da su što sličniji uređenju i načinu rada izvan zavoda.

Zavodu pripada tržišna naknada za rad osuđenih izvan zavoda.

Član 90.

Na molbu lica koje je prvi put osuđeno na kaznu zatvora do šest meseci, direktor Uprave može odobriti da za vreme trajanja kazne obavlja poslove na radnom mestu na kome je bilo zaposleno u vreme prijema naloga za izdržavanje kazne, ako za to postoje opravdani razlozi, a krivično delo za koje je osuđeno nije u vezi s tim poslovima.

Član 91.

Radno vreme osuđenog može trajati do četrdeset sati nedeljno, a izuzetno može trajati i duže, pod uslovima određenim zakonom.

Osuđeni koji pohađa nastavu opšteg ili stručnog obrazovanja radi srazmerno kraće radno vreme.

Osuđeni može izvan radnog vremena da se uposli najviše dva časa dnevno na održavanju čistoće i drugim tekućim poslovima u zavodu.

Član 92.

Rad osuđenog ne uračunava se u radni staž.

Kad se shodno opštim propisima i samo vreme provedeno na radu priznaje za sticanje stručne kvalifikacije, priznaje se za tu kvalifikaciju i vreme provedeno na istoj vrsti posla tokom izdržavanja kazne zatvora.

Član 93.

Osuđeni ima pravo na naknadu za rad, koja se isplaćuje jednom mesečno.

Naknada za rad iznosi najmanje 20% od najniže cene rada u Republici Srbiji, s tim da se za rad duži od punog radnog vremena uvećava za 50%.

Član 94.

Upravnik zavoda može osuđenog novčano nagraditi za uspehe u radu.

Najviši iznos naknade i nagrade za rad određuje direktor Uprave.

Član 95.

Osuđeni može slobodno raspolagati sa 70% naknade i nagrade za rad, a ostatak mu se ostavlja na štednju.

Upravnik zavoda osuđenom može odobriti trošenje sredstava sa štednje ako je novac neophodan osuđenom ili njegovoj porodici.

Član 96.

Osuđeni uživa zaštitu na radu shodno opštim propisima.

Osuđeni koji je bez svoje krivice privremeno nesposoban za rad ima pravo na naknadu shodno opštim propisima.

Zavod podmiruje najnužnije potrebe osuđenog koji bez svoje krivice ne radi, a nema sopstvenih sredstava.

Član 97.

Osuđeni ima pravo na dnevni, nedeljni i godišnji odmor shodno opštim propisima.

Godišnji odmor koristi se u posebnim prostorijama zavoda.

Za vreme godišnjeg odmora osuđeni prima naknadu za rad kao da radi.

Član 98.

Osuđena žena ima pravo na odsustvo sa rada zbog trudnoće, porođaja i materinstva, shodno opštim propisima.

Član 99.

Za dela iz oblasti intelektualne svojine stvorena za vreme izdržavanja kazne zatvora, osuđenom pripadaju prava shodno opštim propisima.

Član 100.

Bliže odredbe o radu osuđenog i njegovim pravima na osnovu rada uređuju se pravilnikom, koji donosi ministar nadležan za pravosuđe.

Zdravstvena zaštita

Član 101.

Osuđeni uživa besplatnu zdravstvenu zaštitu.

Osuđeni kome se u zavodu ne može pružiti odgovarajuća zdravstvena zaštita upućuje se u Specijalnu zatvorsku bolnicu ili drugu zdravstvenu ustanovu, a trudnica radi porođaja u porodilište.

Vreme provedeno na lečenju uračunava se u kaznu zatvora.

Član 102.

Lečenje osuđenog se sprovodi uz njegov pristanak.

Prisilno hranjenje osuđenog nije dozvoljeno.

Izuzetno, ako osuđeni odbijanjem lečenja ili hrane ozbiljno ugrozi svoje zdravlje ili život primeniće se medicinske mere koje odredi lekar, prema opštim medicinskim propisima.

Zdravstveni pregled osuđenog vrši se samo u prisustvu zdravstvenog radnika, osim ako zdravstveni radnik drukčije ne zatraži.

Osuđeni ima pravo da bude upoznat sa nalazima o njegovom zdravstvenom stanju i sadržinom njegovog zdravstvenog kartona, osim u slučajevima predviđenim opštim medicinskim propisima.

Osuđenom se mora omogućiti da koristi usluge zubnog lekara.

Član 103.

Lekar u zavodu dužan je da:

1) pregleda svakog osuđenog odmah nakon prijema u zavod, po povratku u zavod sa privremenog odsustva i pre otpuštanja iz zavoda;

2) prilikom prijema u zavod i kasnije, uvek kada je to potrebno, ustanovi da li je osuđeni fizički ili duševno oboleo i njegovu radnu sposobnost;

3) odmah pregleda osuđenog koji se žali da je bolestan ili postoje znaci da je bolestan;

4) svakodnevno pregleda osuđenog koji je bolestan ili odbija hranu ili vodu, a redovno, u intervalima ne dužim od tri meseca, ostale osuđene;

5) kontroliše smeštaj, ishranu, higijenu, sanitarne i druge uslove od kojih zavisi zdravlje osuđenih;

6) vodi posebnu evidenciju o povredama osuđenih;

7) nadzire rad apoteke i medicinskog osoblja koje evidentira, izdaje i daje propisanu terapiju osuđenom.

Lekar u zavodu dužan je da upravniku zavoda u pismenoj formi:

1) podnosi periodične izveštaje o zdravstvenom stanju osuđenih;

2) podnese izveštaj uvek kada ustanovi da je fizičko ili duševno stanje osuđenog narušeno ili ugroženo zbog produženja ili načina izdražavanja kazne i da preporuči mere za postupanje sa tim licem, uključujući i mogućnost prekida izvršenja kazne;

3) daje nalaze i preporuke o količini i kvalitetu hrane za osuđene;

4) daje nalaze i preporuke o poboljšanju higijene u zavodu i kod osuđenih, stanju sanitarnih uslova i uređaja, grejanja, osvetljenja i provetranja u prostorijama u kojima borave osuđeni;

5) daje nalaze i preporuke u vezi sa neophodnim fizičkim aktivnostima osuđenih.

Upravnik zavoda dužan je da bez odlaganja preduzima mere iz stava 2. ovog člana koje mu preporuči lekar.

Član 104.

Na zahtev osuđenog, upravnik zavoda može odobriti specijalistički pregled osuđenog, ako takav pregled nije odredio lekar.

Troškove pregleda tada snosi osuđeni, ako upravnik zavoda drukčije ne odredi.

Član 105.

O ozbiljnoj ugroženosti zdravlja ili života osuđenog, ili o njegovom premeštaju u zavodsku bolnicu ili drugu zdravstvenu ustanovu, zavod će odmah obavestiti njegovog bračnog druga, decu, usvojenike ili lice sa kojim je do odlaska na izdržavanje kazne živeo u vanbračnoj ili kakvoj drugoj trajnoj zajednici, a ako ih osuđeni nema tada njegove roditelje, usvojioca, braću, sestre ili dalje srodnike.

Prava osuđene žene koja ima dete

Član 106.

Osuđena žena koja ima dete može zadržati dete do navršene prve godine života, posle čega roditelji deteta sporazumno odlučuju da li će dete poveriti na čuvanje ocu, ostalim srođnicima ili drugim licima.

Kad se roditelji ne sporazumeju ili je njihov sporazum na štetu deteta, o poveravanju deteta odlučuje sud nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu majke u vreme osude.

Član 107.

Osuđena žena koja ima dete ima pravo na pomoć stručnog osoblja zavoda.

U odsustvu neposredne majčine brige, detetu se omogućuje smeštaj u posebnu prostoriju zavoda i stručna nega, koje odgovaraju standardu dečijih jaslji.

Podatak da je dete rođeno u zavodu ne sme biti naveden u izvodu iz matične knjige rođenih i drugim javnim ispravama.

Član 108.

Porođaj osuđene žene, njena nega i smeštaj i nega deteta u zavodu su besplatni.

Obaveštavanje

Član 109.

Osuđeni ima pravo da koristi dnevnu i periodičnu štampu i druga sredstva javnog obaveštavanja.

Osuđeni može da čita knjige iz biblioteke zavoda i knjige koje sam pribavi.

Obrazovanje

Član 110.

Osuđeni ima pravo na osnovno i srednje obrazovanje, koje se shodno opštim propisima organizuje u zavodu.

Zavod organizuje i druge vidove obrazovanja osuđenih.

Član 111.

Upravnik zavoda može osuđenom odobriti vanredno školovanje.

Troškove vanrednog školovanja snosi osuđeni.

Član 112.

Iz isprave o sticanju obrazovanja ne sme biti vidljivo da je obrazovanje osuđenog stečeno za vreme izdržavanja kazne.

Verska prava

Član 113.

Osuđeni ima pravo:

- 1) na verski obred;
- 2) da drži i čita versku literaturu;
- 3) da ga poseti svešteno lice.

Ako u zavodu postoji dovoljan broj osuđenih iste veroispovesti, na njihov zahtev upravnik zavoda će dozvoliti sveštenom licu te veroispovesti da ih redovno posećuje ili da u zavodu ima redovnu službu ili nastavu.

Na osuđenog se ne može vršiti pritisak da prisustvuje verskom obredu ili poseti sveštenog lica.

Verski obred obavlja se u posebnoj, prikladnoj prostoriji zavoda.

Vreme, trajanje i način korišćenja prava iz ovog člana bliže se uređuju aktom o kućnom redu.

Pritužba i žalba

Član 114.

Osuđeni ima pravo pritužbe upravniku zavoda zbog povrede prava ili drugih nepravilnosti koje su u zavodu učinjene prema njemu.

Upravnik zavoda, ili lice koje on na to ovlasti, dužan je da pažljivo ispita pritužbu i da o njoj donese rešenje, u roku od 15 dana.

Osuđeni koji ne dobije odgovor na pritužbu ili nije zadovoljan donetim rešenjem ima pravo da podnese žalbu direktoru Uprave, koji je dužan da o njoj odluči u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

Osuđeni ima pravo da se bez prisustva zaposlenih i postavljenih lica u zavodu prituži ovlašćenom licu koje nadzire rad zavoda.

Sadržina pritužbe i žalbe predstavlja tajnu.

2. Posebna prava osuđenog

Član 115.

Osuđenom koji se posebno dobro vlada i zalaže na radu upravnik zavoda može dodeliti sledeća posebna prava:

- 1) prošireno pravo na prijem paketa;
- 2) prošireno pravo na prijem poseta;
- 3) pravo na prijem poseta bez nadzora u prostorijama za posete;
- 4) pravo na prijem poseta u posebnim prostorijama, bez prisustva ostalih osuđenih;
- 5) pravo na prijem poseta izvan zavoda;
- 6) pravo na pogodniji smeštaj;
- 7) pravo na slobodan izlazak u grad;
- 8) pravo na posetu porodici i srođnicima o vikendu i praznicima;
- 9) pravo na nagradno odsustvo iz zavoda do sedam dana u toku godine;
- 10) pravo na vanredno odsustvo iz zavoda do sedam dana;
- 11) pravo na korišćenje godišnjeg odmora izvan zavoda.

Prošireno pravo na prijem poseta podrazumeva i proširenje kruga lica koja mogu posetiti osuđenog (dalji srođnici, prijatelji i drugi).

Odluku iz stava 1. ovog člana upravnik zavoda donosi na predlog svih stručnih službi zavoda.

3. Premeštaj osuđenog

Član 116.

Na molbu osuđenog ili predlog upravnika zavoda, kad za to postoje opravdani razlozi, direktor Uprave može osuđenog premestiti iz jednog zavoda u drugi zavod.

Direktor Uprave može, iz razloga bezbednosti, osuđenog premestiti po službenoj dužnosti.

Protiv odluke direktora Uprave iz st. 1. i 2. ovog člana osuđeni ima pravo žalbe ministru nadležnom za pravosuđe u roku od tri dana od prijema odluke.

Član 117.

Zavod u koji je osuđeni premešten dužan je da odmah posle premeštaja osuđenom omogući da se javi porodici ili licu koje on odredi, o trošku zavoda.

Osuđeni kome je molba za premeštaj odbijena ne može podneti novu molbu dok ne istekne šest meseci od donošenja odluke po ranijoj molbi.

4. Prekid izvršenja kazne zatvora

Prekid izvršenja kazne odlukom direktora Uprave

Član 118.

Na molbu osuđenog ili predlog upravnika zavoda, direktor Uprave može odobriti prekid izvršenja kazne zatvora ako nastanu razlozi zbog kojih bi se njeno izvršenje moglo odložiti.

Protiv odluke direktora Uprave iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba ministru nadležnom za pravosuđe u roku od tri dana od prijema odluke.

Član 119.

Kad je osuđeni upućen u zavod pre pravnosnažnosti rešenja o molbi za odlaganje izvršenja kazne, a docnije se utvrdi da je molba bila osnovana, prekida se izvršenje kazne zatvora, odlukom direktora Uprave, a saglasno odluci suda o odlaganju izvršenja kazne.

U tom slučaju vreme izdržane kazne zatvora ne uračunava se u trajanje prekida.

Prekid izvršenja kazne zatvora povodom vanrednih pravnih sredstava

Član 120.

Sud koji odlučuje o zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka podnetog u korist osuđenog može prekinuti izvršenje kazne zatvora i pre pravnosnažnosti rešenja o dozvoli ponavljanja postupka.

Sud koji odlučuje o zahtevu za vanredno preispitivanje pravnosnažne presude može, zavisno od sadržine zahteva, prekinuti izvršenje kazne zatvora.

Član 121.

Prekid izvršenja kazne zatvora uvek se dozvoljava na zahtev nadležnog javnog tužioca do donošenja odluke o upotrebljenom pravnom sredstvu.

Odluka o prekidu izvršenja kazne prestaje da važi ako javni tužilac pravno sredstvo ne upotrebi u roku od trideset dana od prijema odluke o prekidu.

Opoziv prekida izvršenja kazne zatvora i sprovođenje osuđenog na dalje izdržavanje kazne

Član 122.

Direktor Uprave opoziva prekid izvršenja kazne zatvora ako naknadno utvrdi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je prekid odobrio ili osuđeni prekid koristi protivno odobrenoj svrsi.

Ako se osuđeni posle isteka ili opoziva prekida izvršenja kazne ne javi u zavod, zavod o tome odmah obaveštava organ unutrašnjih poslova, koji osuđenog sprovodi na dalje izdržavanje kazne.

Dejstva prekida izvršenja kazne zatvora

Član 123.

Vreme prekida izvršenja kazne zatvora ne uračunava se u izdržanu kaznu.

Za vreme prekida izvršenja kazne osuđenom ne pripadaju prava predviđena ovim zakonom.

Shodna primena odredaba o odlaganju izvršenja kazne zatvora

Član 124.

U svemu ostalom na prekid izvršenja kazne zatvora shodno se primenjuju odredbe ovog zakona kojim se uređuje odlaganje izvršenja kazne zatvora.

5. Smrt osuđenog

Član 125.

U slučaju smrti osuđenog odmah se obaveštavaju njegov bračni drug, deca i usvojenik, a ako ih osuđeni nema - njegovi roditelji, usvojilac, brat, sestra, dalji srodnici ili lice koje je on odredio.

O smrti osuđenog obaveštava se i sud koji je doneo prvostepenu odluku i matičar.

Član 126.

Posmrtni ostaci osuđenog i njegove lične stvari predaju se porodici osuđenog ili licu koje je on odredio.

Ako osuđeni nema porodicu, ili porodica, odnosno lice koje je on odredio, ne prihvati posmrtnu ostatku, posmrtni ostaci osuđenog sahranjuju se o trošku zavoda.

VII. MERE ZA ODRŽAVANJE REDA I BEZBEDNOSTI

1. Opšte odredbe

Član 127.

Tokom izvršenja kazne zatvora osuđeni je dužan da se ponaša u skladu sa zakonom i propisima donetim na osnovu zakona, kao i po nalogima službenih lica, osim kada bi izvršenje naloga bilo protivpravna radnja.

U cilju održavanja reda i bezbednosti u zavodu, prema osuđenom se mogu primeniti samo one mere za održavanje reda i bezbednosti koje su utvrđene ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona i samo u meri u kojoj je to neophodno.

U primeni mera za održavanje reda i bezbednosti ne sme se primeniti stroža mera od neophodno potrebne s obzirom na prirodu potrebe njene primene i sadržinu mere.

Mere za održavanje reda i bezbednosti su mere prinude i posebne mere.

2. Mere prinude

Uslovi za primenu mere prinude

Član 128.

Mere prinude prema osuđenom se mogu primeniti samo kada je neophodno da se spreči:

- 1) bekstvo osuđenog;
- 2) fizički napad na drugo lice;
- 3) nanošenje povrede drugom licu;
- 4) samopovređivanje;
- 5) prouzrokovanje materijalne štete;
- 6) aktivan i pasivan otpor osuđenog.

Mera prinude se može primeniti i prema licu koje protivpravno oslobađa osuđenog ili protivpravno ulazi u prostorije zavoda. Ovo lice se zadržava do dolaska ovlašćenih lica organa unutrašnjih poslova.

Vrste mera prinude

Član 129.

Mere prinude su:

- 1) upotreba fizičke snage;
- 2) vezivanje;

- 3) izdvajanje;
- 4) upotreba gumene palice;
- 5) upotreba šmrkova sa vodom;
- 6) upotreba hemijskih sredstava i
- 7) upotreba vatrenog oružja.

Prilikom primene mere prinude koristi se ona mera koja najmanje ugrožava život i zdravlje lica prema kome se primenjuje, i kojom se uspešno savlađuje otpor i srazmerna je opasnosti koja pretili.

Primena mere prinude i lekarski pregled

Član 130.

O nameri primene mere prinude usmeno i jasno se upozorava lice prema kojem će se mera primeniti, osim ako se radi o istovremenom ili neposredno predstojećem protivpravnom napadu.

Upotrebu šmrkova sa vodom i hemijskih sredstava može narediti samo upravnik zavoda.

Nakon primene mere prinude obavezan je lekarski pregled osuđenog prema kome je prinuda primenjena. U naredna dvadeset i četiri sata lekarski pregled se obavlja još dva puta u jednakim vremenskim intervalima.

O primeni mere prinude i obavljenom lekarskom pregledu iz stava 3. ovog člana podnosi se pismeni izveštaj upravniku zavoda.

Upotreba vatrenog oružja

Član 131.

Vatreno oružje dozvoljeno je upotrebiti samo ako se drugim merama ne može:

- 1) odbiti istovremen ili neposredno predstojeći protivpravni napad kojim se ugrožava život osuđenog, zaposlenog ili drugog lica zatečenog u zavodu;
- 2) onemogućiti bekstvo osuđenog iz zavoda zatvorenog tipa;
- 3) onemogućiti prilikom sprovođenja bekstvo osuđenog koji izdržava kaznu zatvora od deset godina ili težnu kaznu.

Vatreno oružje se neće upotrebiti ako bi se time ozbiljno ugrozio život drugog lica.

Ako se službena radnja preduzima pod neposrednim rukovodstvom upravnika zavoda ili rukovodioca službe obezbeđenja, vatreno oružje se može upotrebiti samo po njihovom naređenju.

Svrha upotrebe vatrenog oružja je onesposobljavanje napadača. Smrtonosna upotreba vatrenog oružja dozvoljena je samo u slučaju ozbiljne opasnosti po ljudski život.

Dužnost obaveštavanja o upotrebi vatrenog oružja

Član 132.

Upravnik zavoda je dužan da odmah dostavi obaveštenje o upotrebi vatrenog oružja i zapisnik o lekarskom pregledu osuđenog lica direktoru Uprave i nadležnom javnom tužiocu.

Postupanje prilikom bekstva osuđenog

Član 133.

Pripadnik službe obezbeđenja bez odlaganja preduzima radnje da osuđenog onemogući u bekstvu.

O svakom pokušaju bekstva i bekstvu osuđenog, pripadnik službe obezbeđenja odmah obaveštava upravnika zavoda, koji je dužan da o tome obavesti direktora Uprave.

U slučaju bekstva osuđenog, upravnik zavoda obaveštava nadležni organ unutrašnjih poslova, naređuje izdavanje poternice i preduzima druge radnje koje su neophodne da se osuđeni u bekstvu liši slobode.

Za vreme bekstva osuđenom ne teče izvršenje kazne zatvora.

Korišćenje saobraćajnih sredstava i sredstava veze

Član 134.

U cilju lišavanja slobode neposredno odbeglog osuđenog pripadnik službe obezbeđenja se može poslužiti dostupnim prevoznim sredstvom i sredstvom veze. O upotrebi ovih sredstava izdaje se potvrda.

Pripadnik službe obezbeđenja može u istom cilju vršiti legitimisanje lica.

Pretres stana

Član 135.

U slučaju neposrednog bekstva osuđenog iz zavoda ili prilikom sprovođenja osuđenog pripadnik službe obezbeđenja može bez odluke suda ući u stan ili druge prostorije i vršiti pretres ako je to neophodno za lišavanje slobode osuđenog. O ulasku će se izdati potvrda, a ako je izvršen pretres sastaviće se zapisnik.

Pretres iz stava 1. ovog člana može se izvršiti i bez svedoka ako nije moguće obezbediti njihovo prisustvo, a postoji opasnost od odlaganja. Razlozi za pretresanje bez prisustva svedoka moraju se naznačiti u zapisniku.

3. Posebne mere

Uslovi za primenu i vrste posebnih mera

Član 136.

Prema osuđenom za koga postoji opasnost od bekstva, nasilničkog ponašanja, samopovređivanja ili ugrožavanja reda i bezbednosti druge vrste, koji se na drugi način ne mogu otkloniti, izuzetno se mogu narediti posebne mere.

Posebne mere su:

- 1) pojačan nadzor;
- 2) oduzimanje i privremeno zadržavanje stvari čije je držanje inače dozvoljeno;
- 3) smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari;
- 4) smeštaj pod pojačan nadzor;
- 5) usamljenje;
- 6) testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva.

Primenu posebne mere određuje upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti.

Prema osuđenom moguće je primeniti i više posebnih mera istovremeno.

Izvršenje mere iz stava 2. ovog člana odmah se obustavlja ako su prestali razlozi za njenu primenu.

Pojačan nadzor

Član 137.

Pojačan nadzor je učestalo posmatranje osuđenog bez remećenja njegovih svakodnevnih aktivnosti.

Smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari

Član 138.

Smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari može trajati najduže do četrdeset i osam sati odjednom. Ova mera se određuje uz prethodno mišljenje lekara.

Uz meru iz stava 1. ovog člana primenjuje se mera pojačanog nadzora.

Smeštaj pod pojačan nadzor

Član 139.

Smeštaj pod pojačan nadzor može se primeniti samo u zavodima zatvorenog tipa, odnosno u zatvorenim odeljenjima i može da traje najduže šest meseci u toku godine.

Na rešenje o smeštaju pod pojačani nadzor osuđeni ima pravo žalbe u roku od tri dana od prijema rešenja. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Mera iz stava 1. ovog člana preispituje se svaka tri meseca. Na rešenje o produženju trajanja ove mere osuđeni ima pravo žalbe u roku od tri dana od prijema rešenja. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Usamljenje

Član 140.

Osuđenom koji svojim ponašanjem uporno remeti red, ugrožava bezbednost i predstavlja ozbiljnu opasnost za druge osuđene, može se rešenjem izreći mera usamljenja u neprekidnom trajanju najduže do tri meseca. Tokom kalendarske godine ova mera se može primeniti najviše dva puta.

Usamljenjem se osuđenom onemogućava veza s drugim osuđenim izdvajanjem iz zajedničkog načina izvršenja kazne i zajedničkih aktivnosti.

Usamljenje se određuje uz prethodno mišljenje lekara.

Usamljenje se izvršava u prostoriji koja ima uslove propisane u članu 152. stav 1. ovog zakona.

Osuđenom se za vreme izvršenja mere usamljenja mora osigurati boravak van prostorije na svežem vazduhu u trajanju od najmanje jedan sat dnevno.

Osuđenom se za vreme izvršenja mere usamljenja omogućava rad u prostorijama u kojima se mera primenjuje, a tokom primene može koristiti lične stvari, čitati štampu i knjige, dopisivati se, slušati radio i pratiti televizijski program.

Na rešenje iz stava 1. ovog člana osuđeni ima pravo žalbe u roku od tri dana od prijema rešenja. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Mera iz stava 1. obustaviće se kada stručne službe ocene da ona više nije neophodna.

Testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva

Član 141.

U slučaju osnovane sumnje u postojanje zaraznih bolesti ili uzimanja opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava, moguće je od osuđenog uzimati uzorke krvi i mokraće u meri neophodnoj za ispitivanje prema pravilima medicinske struke, odnosno korišćenje odgovarajućeg testa.

Ostale odredbe o posebnim merama

Član 142.

Smeštaj u posebno osiguranu prostoriju bez opasnih stvari, smeštaj pod pojačan nadzor, usamljenje i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva primenjuje se pod nadzorom lekara.

Član 143.

Bliže propise o merama za održavanje reda i bezbednosti u zavodima i o saradnji sa organom unutrašnjih poslova donosi ministar nadležan za pravosuđe.

VIII. DISCIPLINSKI PRESTUPI, MERE I POSTUPAK I MATERIJALNA ODGOVORNOST OSUĐENOG

1. Disciplinski prestupi

Pretpostavke za primenu disciplinskih mera

Član 144.

Disciplinski prestupi su teže i lakše povrede pravila reda i bezbednosti, kao i povrede drugih pravila ponašanja osuđenog utvrđenih ovim zakonom i aktom o kućnom redu zavoda.

Teži disciplinski prestupi uređuju se ovim zakonom, a lakši aktom o kućnom redu zavoda.

Prema osuđenom se primenjuje disciplinska mera i ako za vreme izdržavanja kazne učini krivično delo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine, ili kazna zatvora do jedne godine i novčana kazna.

Prema osuđenom se ne može više puta primeniti disciplinska mera za istu radnju disciplinskog prestupa.

Teži disciplinski prestupi

Član 145.

Teži disciplinski prestupi su:

- 1) bekstvo ili pokušaj bekstva iz zavoda;
- 2) podstrekavanje na pobunu ili bekstvo;
- 3) pripremanje pobune ili bekstva;
- 4) neovlašćeno napuštanje zavoda;
- 5) nasilje prema drugom licu;
- 6) pravljenje, posedovanje ili korišćenje opasne stvari;
- 7) izrada ili unošenje u zavod sredstva podobnog za napad, bekstvo ili vršenje krivičnog dela;

- 8) sprečavanje pristupa u bilo koji deo zavoda službenom licu ili licu koje se ovlašćeno nalazi u zavodu, odnosno ulazi u njega;
- 9) ugrožavanje, oštećenje ili uništenje imovine većeg obima;
- 10) odbijanje izvršenja zakonitog naloga ovlašćenog lica usled čega je nastupila ili mogla nastupiti teža štetna posledica;
- 11) namerno ili grubom nepažnjom ugrožavanje tuđeg zdravlja;
- 12) proizvodnja, posedovanje ili korišćenje opojnog ili psihoaktivnog sredstva;
- 13) grubo zanemarivanje lične higijene;
- 14) bavljenje igrama na sreću;
- 15) namerno ugrožavanje svog zdravlja radi onesposobljavanja za izvršenje obaveze;
- 16) otpor zdravstvenom pregledu ili merama za sprečavanje opasnosti od zaraze;
- 17) podstrekavanje lica lišenog slobode na teži disciplinski prestup;
- 18) zanemarivanje radne obaveze koje je izazvalo ili je moglo izazvati težu štetnu posledicu;
- 19) obučavanje sebe ili drugog o načinu izvršenja krivičnog dela na osnovu ličnog ili tuđeg iskustva;
- 20) teža zloupotreba dobijenih posebnih prava iz člana 115. stav 1. ovog zakona;
- 21) ponavljanje lakših disciplinskih prestupa.

2. Disciplinski mere

Član 146.

Za učinjene disciplinske prestupe izriču se disciplinske mere.

Disciplinske mere su:

- 1) ukor;
- 2) ograničenje ili zabrana primanja paketa do tri meseca;
- 3) oduzimanje dodeljenih posebnih prava iz člana 115. stav 1. ovog zakona;
- 4) ograničenje ili zabrana raspolaganja novcem u zavodu do tri meseca;
- 5) upućivanje u samicu u slobodno vreme ili tokom celog dana i noći.

Mera upućivanja u samicu i ograničenje ili zabrana raspolaganja novcem u zavodu može se izreći samo za teže disciplinske prestupe.

Ukidanje dodeljenih posebnih prava iz člana 115. stav 1. ovog zakona i upućivanje u samicu mogu se izreći kumulativno.

Uslovno odlaganje disciplinske mere

Član 147.

Disciplinsku meru, izuzev disciplinske mere ukora, moguće je uslovno odložiti do tri meseca.

Ukoliko osuđeni u roku za koji je odloženo izvršenje disciplinske mere učini teži disciplinski prestup, uslovno odložena disciplinska mera će se opozvati, a ukoliko učini lakši disciplinski prestup disciplinska mera se može opozvati.

Odluku o opozivu iz stava 2. ovog člana donosi organ koji je doneo odluku o disciplinskoj meri.

Sticaj disciplinskih prestupa

Član 148.

Za sticaj disciplinskih prestupa izriče se jedinstvena disciplinska mera, na osnovu ocene težine prestupa u sticaju i drugih okolnosti koje utiču na izricanje mere.

Član 149.

Ukor se izriče kad osuđenog zbog učinjenog disciplinskog prestupa treba samo prekoreti.

Disciplinske mere iz člana 146. stava 2. tač. 2, 3. i 4. ovog zakona izriču se kao samostalne mere kad nema osnova ili nije opravdano izreći meru upućivanja u samicu, a ukorom se ne može postići svrha disciplinske mere.

Izvršenje disciplinske mere upućivanja u samicu

Član 150.

Disciplinska mera upućivanja u samicu izriče se izuzetno, samo za teže disciplinske prestupe i ne može trajati duže od 15 dana.

Meru upućivanja u samicu do 30 dana moguće je izreći za sticaj disciplinskih prestupa.

Član 151.

Disciplinska mera upućivanja u samicu predstavlja isključenje osuđenog iz zajedničkih aktivnosti s drugim osuđenima u slobodno vreme ili tokom celog dana i noći.

Pre izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu obavezan je lekarski pregled.

Član 152.

Prostorija u kojoj se izvršava disciplinska mera upućivanja u samicu mora imati najmanje četiri kvadratna metra i deset kubnih metara prostora. Prostorija mora biti prozračna, osvetljena dnevnim i veštačkim osvetljenjem, zagrejana u skladu sa klimatskim uslovima, opremljena krevetom i posteljinom, stolom i stolicom.

Osuđenom se mora osigurati neograničen pristup vodi za piće i sanitarnim uređajima.

Tokom izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu osuđeni može čitati i pisati, i ima pravo da boravi van prostorije na svežem vazduhu u trajanju od najmanje jedan sat dnevno.

Član 153.

Tokom izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu obavezna je lekarska kontrola osuđenog najmanje jednom u toku dana, a upravnik zavoda i vaspitač su obavezni da ga posete najmanje jednom u toku sedam dana.

Nalazi i zapažanja lekara i drugih ovlašćenih lica unose se u knjigu izvršenja disciplinske mere upućivanja u samicu.

Član 154.

Ukupan boravak osuđenog u prostoriji u kojoj se izvršava disciplinska mera upućivanja u samicu ne može trajati duže od šest meseci u toku jedne kalendarske godine.

Član 155.

Upravnik zavoda obustavlja izvršenje disciplinske mere upućivanja u samicu ako oceni da je disciplinska mera postigla svoju svrhu i pre njenog isteka.

Upravnik zavoda obavezno prekida izvršenje disciplinske mere upućivanja u samicu ako po pismenom mišljenju lekara dalji boravak u samici ugrožava zdravlje osuđenog.

3. Disciplinski postupak

Nadležnost i pokretanje postupka

Član 156.

Postupak za teže disciplinske prestupe vodi i odluku donosi disciplinska komisija, a za lakše disciplinske prestupe upravnik zavoda ili lice koje on odredi, s tim da to lice ne može biti predlagač.

Predlog za pokretanje disciplinskog postupka podnosi rukovodilac organizacione jedinice zavoda ili lice koje on odredi. Za teže disciplinske prestupe predlog za pokretanje postupka može podneti i upravnik zavoda ili lice koje on odredi.

Predlog za pokretanje disciplinskog postupka iz stava 2. ovog člana podnosi se u roku od dvadeset i četiri sata od saznanja za učinjeni prestup.

Disciplinsku komisiju od tri člana iz stava 1. ovog člana imenuje direktor Uprave, na predlog upravnika zavoda.

Uslovi za izdvajanje osuđenog

Član 157.

Od momenta saznanja za učinjeni teži disciplinski prestup i tokom disciplinskog postupka, upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti može odlučiti da se osuđeni izdvoji iz bezbednosnih razloga od ostalih osuđenika, do dvadeset i četiri sata. Vreme izdvajanja se uračunava u disciplinsku meru upućivanja u samicu.

Dokazi u disciplinskom postupku

Član 158.

Osuđeni protiv koga se vodi disciplinski postupak se obavezno saslušava, a navodi koje istakne proveravaju se i izvode se i drugi dokazi.

O toku disciplinskog postupka vodi se zapisnik.

Odmeravanje disciplinske mere

Član 159.

Pri izricanju disciplinske mere vodi se računa o ponašanju osuđenog tokom izdržavanja kazne i zalaganju na radu, a uzimaju se u obzir i sve druge činjenice bitne za pravilno odmeravanje mere.

Zastarelost

Član 160.

Disciplinska mera ne može se izreći niti se izrečena mera može izvršiti, ako je od učinjenog disciplinskog prestupa proteklo više od šest meseci.

Pravo osuđenog na stručnu pravnu pomoć

Član 161.

Osuđeni protiv koga se vodi disciplinski postupak ima pravo na stručnu pravnu pomoć.

O pravu iz stava 1. ovog člana osuđeni mora biti obavešten pre utvrđivanja činjenica u postupku.

Rešenje i žalba u disciplinskom postupku

Član 162.

Disciplinski postupak se okončava rešenjem.

Protiv rešenja osuđeni može izjaviti žalbu u roku od tri dana od dana prijema rešenja i o žalbi se mora odlučiti u roku od tri dana.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

O žalbi odlučuje direktor Uprave.

Ovlašćenje ministra nadležnog za pravosuđe

Član 163.

Bliže odredbe o disciplinskim prestupima, merama i postupku donosi ministar nadležan za pravosuđe.

4. Materijalna odgovornost

Član 164.

Osuđeni je dužan da nadoknadi štetu koju namerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje zavodu.

O naknadi štete u iznosu do 10.000 dinara odlučuje prvostepeni disciplinski organ na zahtev predlagača, a za iznos štete preko 10.000 dinara zavod ostvaruje svoje pravo u parničnom postupku.

Naknadu štete o kojoj je odlučio prvostepeni disciplinski organ zavod neposredno naplaćuje iz sredstava kojim osuđeni slobodno raspolaže, a ako je to nedovoljno i iz štednog uloga osuđenog.

IX. SUDSKA ZAŠTITA

Pravo osuđenog na sudsku zaštitu

Član 165.

Protiv konačne odluke kojom je osuđenom tokom izvršenja kazne zatvora ograničeno ili povređeno neko pravo utvrđeno ovim zakonom osuđeni ima pravo na sudsku zaštitu.

Sudska zaštita iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u upravnom sporu.

Tužba za sudsku zaštitu

Član 166.

Tužba za sudsku zaštitu se podnosi u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke.

O tužbi iz stava 1. ovog člana nadležni sud odlučuje u roku od 15 dana od dana prijema tužbe.

Tužba odlaže izvršenje odluke, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom kada žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

X. OTPUŠTANJE OSUĐENOG SA IZVRŠENJA KAZNE ZATVORA

Otpuštanje zbog isteka kazne

Član 167.

Osuđeni se otpušta iz zavoda onog dana kada mu je istekla kazna.

Ako je poslednji dan izvršenja kazne subota, nedelja ili državni praznik, osuđeni se otpušta prethodnog dana.

Osuđeni se oslobađa svakog rada najmanje tri dana pre otpuštanja.

Zavod je dužan da u roku od osam dana nakon otpuštanja osuđenog o tome obavesti sud koji ga je uputio na izvršenje kazne, kao i nadležni organ unutrašnjih poslova.

Opšte odredbe o otpuštanju osuđenog

Član 168.

Pre otpuštanja, lekar pregleda osuđenog i nalaz unosi u zdravstveni karton.

Teško bolesno lice, koje je otpušteno sa izvršenja kazne zatvora i otpušteno lice koje je zbog bolesti nesposobno za put, zavod smešta u najbližu odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Troškove lečenja za prvih trideset dana snosi zavod.

Član 169.

Osuđenom se prilikom otpuštanja iz zavoda izdaje otpusni list.

Otpusni list, pored ostalog, sadrži i datum otpuštanja i datum do kada otpušteno lice treba da se javi organu unutrašnjih poslova.

Otpusni list služi otpuštenom licu i kao dokaz o identitetu do prispeća u mesto prebivališta, odnosno boravišta.

Član 170.

Osuđenom se prilikom otpuštanja predaju stvari i predmeti koje mu je zavod čuvao, ušteđevina i novac koji je primio za vreme izdražavanja kazne, a nije ga potrošio u zavodu.

Pri otpuštanju osuđenog, zavod mu obezbeđuje rublje, odeću i obuću, ukoliko osuđeni nije u mogućnosti da ih pribavi.

Lice se smatra otpuštenim kada napusti prostor zavoda.

Član 171.

Troškove prevoza otpuštenom licu do mesta prebivališta, odnosno boravišta snosi zavod.

Otpuštenom strancu plaćaju se troškovi prevoza do graničnog prelaza, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Otpuštanje zbog amnestije i pomilovanja

Član 172.

U slučaju da se osuđeni otpušta iz zavoda na osnovu zakona o amnestiji, zavod je dužan da ga otpusti najdocnije dvadeset četiri časa nakon prijema rešenja o amnestiji, ako zakonom o amnestiji nije drukčije određeno.

U slučaju da se osuđeni otpušta iz zavoda na osnovu odluke o pomilovanju, zavod je dužan da ga otpusti istog dana po prijemu odluke o pomilovanju, a najdocnije u roku od dvadeset četiri časa.

Prevremeno otpuštanje

Član 173.

Direktor Uprave može, na predlog upravnika zavoda, prevremeno otpustiti osuđenog sa izdržavanja kazne, najmanje tri meseca pre isteka kazne, ako je izdržao devet desetina kazne i nije dobio uslovni otpust.

Predlog iz stava 1. ovog člana podnosi upravnik zavoda nakon prethodno pribavljenog mišljenja svih stručnih službi zavoda o ponašanju osuđenog.

XI. POMOĆ NAKON IZVRŠENJA KAZNE ZATVORA

Član 174.

Zavod je dužan da pre otpuštanja osuđenog sa izvršenja kazne zatvora, ustanovi da li mu je i kakva pomoć potrebna nakon otpuštanja.

O potrebi i vrsti pomoći iz stava 1. ovog člana zavod obaveštava organ starateljstva nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu otpuštenog lica, ili odgovarajuću organizaciju ili udruženje.

GLAVA ČETVRTA

IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE

Nadležnost i postupak za izvršenje novčane kazne

Član 175.

Rešenje kojim se određuje izvršenje novčane kazne donosi po službenoj dužnosti sud koji je izrekao prvostepenu odluku.

U pogledu nadležnosti i postupka za naplatu novčane kazne primenjuju se odredbe Zakona o izvršnom postupku, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 176.

Prinudnoj naplati novčane kazne pristupa se kad osuđeni ne plati novčanu kaznu u određenom roku.

Troškove prinudne naplate novčane kazne snosi osuđeni.

Sredstva od naplaćene novčane kazne su prihod budžeta Republike Srbije.

Član 177.

Novčana kazna naplaćuje se popisom i prodajom pokretnih stvari osuđenog.

Kada je to nedovoljno prodaju se i nepokretne stvari osuđenog.

Odnos izvršenja novčane kazne, troškova krivičnog postupka i imovinskopravnog zahteva oštećenog

Član 178.

Ako se istovremeno vrši prinudna naplata novčane kazne i troškova krivičnog postupka, prvo se naplaćuju troškovi krivičnog postupka.

Ako se zbog naplate novčane kazne imovina osuđenog tako smanji, da se imovinskopravni zahtev oštećenog ne može namiriti, taj se zahtev namiruje iz naplaćene novčane kazne, ali najviše do visine kazne.

Zamena novčane kazne u kaznu zatvora

Član 179.

Kad novčana kazna ne može da se naplati u celini ili uopšte ne može da se naplati, izvršni sud o tome obaveštava sud koji je doneo prvostepenu odluku o novčanoj kazni.

Zamena nenaplaćene novčane kazne ili njenog dela kaznom zatvora vrši se prema odredbama krivičnog zakona, a osuđeni kome je novčana kazna zamenjena kaznom zatvora ima isti položaj kao lice koje izdržava kaznu zatvora izrečenu za prekršaj.

***Shodna primena na izvršenje novčane kazne izrečene za
privredni prestup i prekršaj***

Član 180.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje izvršenje novčane kazne izrečene za krivično delo shodno se primenjuje na izvršenje novčane kazne izrečene za privredni prestup i prekršaj, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

GLAVA PETA

IZVRŠENJE KAZNE RADA U JAVNOM INTERESU

Nadležnost i postupak izvršenja kazne rada u javnom interesu

Član 181.

Sud koji je odlučivao u prvom stepenu pokreće postupak za izvršenje kazne rada u javnom interesu pred poverenikom posebne organizacione jedinice Uprave (u daljem tekstu: poverenik) prema prebivalištu, odnosno boravištu osuđenog lica.

Određivanje vrste posla

Član 182.

Rad u javnom interesu obavlja se kod poslodavca koji se bavi delatnošću u okviru koje se može ostvariti opšta svrha krivičnih sankcija.

Vrstu rada iz stava 1. ovog člana određuje poverenik, vodeći računa o sposobnostima, stečenim znanjima i zdravstvenom stanju osuđenog lica.

U izvršenju kazne rada u javnom interesu poverenik posebno saraduje sa službom za zapošljavanje, centrom za socijalni rad, organima jedinice lokalne samouprave i organom unutrašnjih poslova.

Praćenje izvršenja i obaveštavanje

Član 183.

Poverenik prati izvršenje kazne rada u javnom interesu i o tome obaveštava sud i Upravu.

Član 184.

Bliži propis o izvršenju kazne rada u javnom interesu donosi ministar nadležan za pravosuđe u saradnji sa ministrom nadležnim za rad.

GLAVA ŠESTA

IZVRŠENJE KAZNE ODUZIMANJA VOZAČKE DOZVOLE

Član 185.

Radi oduzimanja vozačke dozvole, sud koji je odlučivao u prvom stepenu dostavlja izvršnu odluku o izricanju kazne oduzimanja vozačke dozvole organu unutrašnjih poslova nadležnom prema prebivalištu, odnosno boravištu osuđenog u vreme kada je odluka kojom je izrečena kazna postala pravnosnažna.

GLAVA SEDMA

IZVRŠENJE USLOVNE OSUDE SA ZAŠTITNIM NADZOROM

Nadležnost za izvršenje uslovne osude sa zaštitnim nadzorom

Član 186.

Sud koji je odlučivao u prvom stepenu pokreće postupak za izvršenje uslovne osude sa zaštitnim nadzorom (u daljem tekstu: zaštitni nadzor) pred poverenikom prema prebivalištu, odnosno boravištu osuđenog lica.

Član 187

Sud koji je doneo prvostepenu odluku dužan je da izvršnu odluku, s podacima o ličnosti osuđenog lica pribavljenim tokom krivičnog postupka, dostavi povereniku u roku od tri dana od dana kada je odluka postala izvršna.

Dužnosti i prava poverenika i osuđenog lica

Član 188.

Poverenik je dužan da u roku od tri dana posle prijema odluke otpočne pripreme za njeno izvršenje i da uspostavi saradnju sa nadležnim organom unutrašnjih poslova, ustanovama zdravstvene i socijalne zaštite, poslodavcem i drugim ustanovama, organizacijama i udruženjima.

Poverenik je dužan da u roku od 15 dana posle prijema odluke izradi program izvršenja zaštitnog nadzora i da sa njim upozna osuđeno lice.

Program iz stava 2. ovog člana poverenik dostavlja nadležnom sudu i odgovarajućem organu, ustanovi, organizaciji, odnosno poslodavcu iz stava 1. ovog člana.

Na program iz stava 2. ovog člana osuđeno lice ima pravo na prigovor nadležnom sudu u roku od tri dana od dana upoznavanja sa programom.

Tokom izvršenja zaštitnog nadzora poverenik je dužan da saraduje sa porodicom osuđenog lica.

Član 189.

Osuđeno lice je dužno da se pridržava programa izvršenja zaštitnog nadzora.

Poverenik prati i proverava da li se program izvršenja zaštitnog nadzora primenjuje.

Osuđeno lice ima pravo prigovora direktoru Uprave na rad poverenika.

Dužnost obaveštavanja suda

Član 190.

Poverenik je dužan da najmanje jednom u šest meseci obaveštava sud koji je odredio zaštitni nadzor o rezultatima izvršenja zaštitnog nadzora.

U slučaju da izvršenje zaštitnog nadzora ne otpočne u roku od 30 dana posle prijema izvršne odluke ili osuđeni ne prihvati izvršenje zaštitnog nadzora, poverenik je dužan da odmah o tome obavesti sud koji je odredio zaštitni nadzor.

Kad poverenik oceni da je svrha zaštitnog nadzora ostvarena o tome obaveštava nadležni sud.

Član 191.

Bliži propis o izvršenju zaštitnog nadzora donosi ministar nadležan za pravosuđe.

GLAVA OSMA

IZVRŠENJE MERA BEZBEDNOSTI

I. OBAVEZNO PSIHIJATRIJSKO LEČENJE I ČUVANJE U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI

Nadležnost i postupak za izvršenje mere obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi

Član 192.

Upućivanje lica na izvršenje mere obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrši sud koji je izrekao meru u prvom stepenu.

Kad je mera iz stava 1. ovog člana izrečena uz kaznu zatvora, lice prema kojem se ona primenjuje prvo se upućuje na izvršenje mere bezbednosti.

Član 193.

Mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi može sadržati samo ona ograničenja kretanja i ponašanja koja su neophodna radi lečenja i čuvanja lica prema kojem se ova mera primenjuje i radi održavanja reda i discipline.

Dovođenje i sprovođenje u zdravstvenu ustanovu

Član 194.

Ako se lice kojem je izrečena mera obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nalazi na slobodi, a ne javi se ustanovi radi izvršenja mere, sud naređuje njegovo dovođenje ili izdavanje poternice. Naredbu izvršava organ uprave nadležan za unutrašnje poslove na čijem području se lice nalazi. Ako se takvo lice nalazi u pritvoru sprovođenje vrše ovlašćena lica.

Dovođenje i sprovođenje lica iz stava 1. ovog člana vrši se uz pratnju zdravstvenog radnika.

Dužnost obaveštavanja zdravstvene ustanove

Član 195.

Zdravstvena ustanova, odnosno odeljenje u koje je upućeno lice radi lečenja i čuvanja, obavezna je da najmanje jedanput godišnje obaveštava sud koji je izrekao meru, o stanju zdravlja lica prema kojem se primenjuje.

Kad se završi lečenje, zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana obaveštava o tome sud koji je meru izrekao.

Ako se radi o licu čije je lečenje završeno, a kome još nije istekla kazna, organ uprave nadležan za unutrašnje poslove na čijem području se nalazi zdravstvena ustanova, na zahtev suda iz stava 1. ovog člana, sprovede osuđeno lice na izvršenje kazne, pod uslovom da mu sud nije odredio uslovni otpust.

Nadzor nad izvršenjem mere

Član 196.

Zakornost izvršenja mere bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nadzire sud koji je izrekao meru u prvom stepenu.

Stručnost rada u izvršenju mere bezbednosti iz stava 1. ovog člana, nadzire ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Član 197.

Bliži propis o izvršenju mere bezbednosti obaveznog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi donosi ministar nadležan za pravosuđe u saradnji sa ministrom nadležnim za zdravstvo.

Pomoć posle otpuštanja iz zdravstvene ustanove

Član 198.

Posle otpuštanja iz zdravstvene ustanove brigu o licu prema kome je izvršena mera bezbednosti preuzima organ starateljstva nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu lica u vreme kada je odluka kojom je mera bezbednosti izrečena postala pravnosnažna.

II. OBAVEZNO PSIHIJATRIJSKO LEČENJE NA SLOBODI

Nadležnost i postupak za izvršenje mere obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi

Član 199.

Mera obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi izvršava se u zdravstvenoj ustanovi koju odredi sud koji je izrekao ovu meru.

Sud koji je izrekao meru iz stava 1. ovog člana upućuje lice kojem je izrečena mera, u zdravstvenu ustanovu u roku od osam dana od pravnosnažnosti odluke kojom je mera izrečena.

Lice kojem je izrečena mera obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi obavezno je da se u roku koje odredi sud, a najkasnije u roku od 15 dana od dostavljanja odluke o upućivanju na lečenje, javi zdravstvenoj ustanovi radi lečenja.

Sud dostavlja prepis pravnosnažne sudske odluke zdravstvenoj ustanovi.

Obaveza obaveštavanja zdravstvene ustanove

Član 200.

Ako se upućeno lice ne podvrgne lečenju u roku koji odredi sud ili lečenje samovoljno napusti ili i pored lečenja postane toliko opasno za okolinu da je potrebno i njegovo čuvanje u psihijatrijskoj zdravstvenoj ustanovi, zdravstvena ustanova će o tome obavestiti sud koji je izrekao meru.

Član 201.

Zdravstvena ustanova je obavezna da najmanje svakih šest meseci obavestava sud koji je izrekao meru o stanju zdravlja lica koje je na lečenju. Ustanova je obavezna da sud obavesti i o završetku lečenja.

III. OBAVEZNO LEČENJE NARKOMANA I OBAVEZNO LEČENJE ALKOHOLIČARA

Nadležnost i postupak za izvršenje mere obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara

Član 202.

Upućivanje lica na izvršenje mere obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara vrši sud koji je izrekao meru u prvom stepenu, a ako se lice nalazi u pritvoru opštinski sud u čijem sedištu se pritvor izvršava.

O upućivanju na izvršenje mera iz stava 1. ovog člana sud obaveštava ustanovu u koju se lice kojem je mera izrečena upućuje.

Ako se lice iz stava 1. ovog člana ne javi ustanovi na lečenje ili samovoljno napusti započeto lečenje, ustanova će odmah o tome obavestiti nadležni sud koji naređuje njegovo dovođenje, odnosno izdavanje poternice.

Dužnost obaveštavanja ustanove

Član 203.

Ustanova u kojoj se izvršava mera obaveznog lečenja narkomana, odnosno mera obaveznog lečenja alkoholičara najmanje jednom u šest meseci obaveštava nadležni sud o njenom izvršavanju.

Ustanova iz stava 1. ovog člana obaveštava sud o završetku lečenja.

Upućivanje osuđenog na izdržavanje ostatka kazne zatvora

Član 204.

Posle izvršene mere obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara, lice prema kome je odnosna mera izvršena, upućuje se na izdržavanje ostatka kazne zatvora.

Član 205.

Bliže odredbe o izvršenju mere bezbednosti obaveznog lečenja narkomana, odnosno mere obaveznog lečenja alkoholičara, donosi ministar nadležan za pravosuđe u saradnji sa ministrom nadležnim za zdravstvo.

IV. ZABRANA VRŠENJA POZIVA, DELATNOSTI I DUŽNOSTI

Nadležnost i postupak za izvršenje mere bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti

Član 206.

Sud koji je u prvom stepenu izrekao meru bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti dostavlja pravnosnažnu odluku organu, preduzeću ili organizaciji u kojoj je lice kojem je mera izrečena zaposleno, organu nadležnom za izdavanje dozvole ili odobrenja za vršenje određenog poziva ili samostalne delatnosti, kao i nadležnom inspekcijskom organu.

Pravnosnažna odluka iz stava 1. ovog člana dostavlja se i organu uprave nadležnom za unutrašnje poslove po mestu prebivališta, odnosno boravišta lica prema kojem se ova mera primenjuje radi upisa u kaznenu evidenciju.

Član 207.

Kada je vršenje poziva, delatnosti i dužnosti vezano za dozvolu nadležnog organa, ova mera se izvršava oduzimanjem dozvole ili zabranom njenog izdavanja, za vreme na koje je mera izrečena.

Meru iz stava 1. ovog člana izvršavaju nadležne inspekcije preduzimanjem radnji kojima se lice prema kojem se mera primenjuje onemogućava da se bavi vršenjem određenog poziva, delatnosti i dužnosti.

O izvršenju mere nadležna inspekcija obaveštava sud koji je meru izrekao u prvom stepenu.

Promena prebivališta ili boravišta

Član 208.

Kada lice prema kome se mera primenjuje promeni prebivalište ili boravište, a vreme za koje je mera bezbednosti izrečena nije isteklo, organ unutrašnjih poslova nadležan prema ranijem prebivalištu, odnosno boravištu ovog lica, obaveštava o tome organ unutrašnjih poslova u mestu novog prebivališta ili boravišta tog lica.

V. ZABRANA UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM

Nadležnost i postupak za izvršenje mere zabrane upravljanja motornim vozilom

Član 209.

Sud koji je u prvom stepenu izrekao meru zabrane upravljanja motornim vozilom dostavlja pravnosnažnu odluku na izvršenje organu unutrašnjih poslova nadležnom prema prebivalištu, odnosno boravištu lica kojem je mera izrečena u vreme kada je odluka kojom je mera izrečena postala pravnosnažna.

Meru iz stava 1. ovog člana prema licu koje ima stranu vozačku dozvolu izvršava organ uprave nadležan za unutrašnje poslove po mestu izvršenja krivičnog dela.

Promena prebivališta, odnosno boravišta

Član 210.

Organ unutrašnjih poslova koji je oduzeo vozačku dozvolu, a tu dozvolu nije izdao, obaveštava o oduzimanju dozvole organ unutrašnjih poslova koji je vozačku dozvolu izdao.

Kad lice kojem je izrečena mera oduzimanja vozačke dozvole promeni prebivalište, odnosno boravište, a vreme za koje je mera izrečena nije isteklo, organ unutrašnjih poslova nadležan prema ranijem prebivalištu, odnosno boravištu lica o tome odmah obaveštava organ unutrašnjih poslova nadležan prema novom mestu prebivališta, odnosno boravišta tog lica.

VI. ODUZIMANJE PREDMETA

Član 211.

Meru bezbednosti oduzimanja predmeta izvršava sud koji je tu meru izrekao u prvom stepenu.

Zavisno od prirode oduzetih predmeta, sud odlučuje da li će ih prodati prema odredbama Zakona o izvršnom postupku, ustupiti državnom organu, ustanovi ili dobrotvornoj organizaciji, uništiti ih ili s njima postupiti u skladu s posebnim propisima.

Ukoliko je zakonom određeno obavezno uništavanje oduzetih predmeta sud donosi odluku o načinu i organu, organizaciji, odnosno ustanovi koja će izvršiti uništavanje predmeta.

Sredstva ostvarena prodajom predmeta prihod su budžeta Republike Srbije.

VII. PROTERIVANJE STRANCA IZ ZEMLJE

Član 212.

Sud koji je u prvom stepenu izrekao meru proterivanja stranca iz zemlje dostavlja pravnosnažnu odluku na izvršenje nadležnom organu unutrašnjih poslova.

Mera iz stava 1. ovog člana izvršava se prema propisima koji uređuju kretanje i boravak stranaca u zemlji.

VIII. JAVNO OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Član 213.

Sud koji je odlučivao u prvom stepenu, dostavlja izvršnu odluku o javnom objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja uredniku sredstva javnog informisanja.

DEO TREĆI

IZVRŠENJE SANKCIJA IZREČENIH ZA PREKRŠAJ

GLAVA DEVETA

IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

1. Opšte odredbe

Primena odredaba ovog zakona

Član 214.

Kazna zatvora izrečena za prekršaj izvršava se prema odredbama ovog zakona, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Raspoređivanje kažnjenih

Član 215.

Kažnjeni izdržava kaznu zatvora u posebnom odeljenju okružnog zatvora, odvojeno od osuđenih.

Kažnjena žena izdržava kaznu zatvora u kazneno-popravnim zavodu za žene, odvojeno od osuđenih žena.

Maloletni kažnjeni odvajaju se od punoletnih.

2. Postupak upućivanja na izdržavanje kazne

Nadležnost za upućivanje na izdržavanje kazne

Član 216.

Za upućivanje kažnjenog na izdržavanje kazne zatvora nadležan je organ za prekršaje koji je doneo prvostepeno rešenje.

Kažnjeni se upućuju na izdržavanje kazne zatvora u skladu sa rasporednim aktom ministra nadležnog za pravosuđe.

Kad organ za prekršaje koji je doneo prvostepeno rešenje odluči da se kazna izvrši prema prebivalištu ili boravištu kažnjenog, dostavlja izvršno rešenje organu za prekršaje čije je sedište u mestu prebivališta, odnosno boravišta kažnjenog.

Nalog za izdržavanje kazne

Član 217.

Nadležni organ za prekršaje pismeno nalaže kažnjenom da se određenog dana javi na izdržavanje kazne.

Kažnjeni se u nalogu upozorava da će molba za odlaganje izvršenja kazne biti odbačena ako se odmah uz molbu ne prilože dokazi o postojanju razloga za odlaganje.

Rok između prijema naloga i dana javljanja ne može biti kraći od osam niti duži od petnaest dana.

Nadležni organ za prekršaje obaveštava zavod o datumu kada kažnjeni treba da se javi na izdržavanje kazne.

Početak izvršenja kazne

Član 218.

Zavod izveštava nadležni organ za prekršaje da li se kažnjeni javio na izdržavanje kazne zatvora.

Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se kažnjeni javi u zavod na izdržavanje kazne.

Član 219.

Ako se kažnjeni koji je uredno pozvan ne javi u zavod, organ za prekršaje naređuje njegovo dovođenje, a ako se kažnjeni krije ili je u bekstvu, organ za prekršaje naređuje izdavanje poternice.

U slučaju iz stava 1. početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada je kažnjeni lišen slobode, a troškovi dovođenja padaju na teret kažnjenog.

3. Odlaganje izvršenja kazne zatvora

Razlozi za odlaganje izvršenja kazne

Član 220.

Izvršenje kazne zatvora izrečene za prekršaj može se odložiti iz istih razloga kao i izvršenje kazne zatvora izrečene za krivično delo.

Trajanje odlaganja izvršenja kazne

Član 221.

Kažnjenoj ženi u šestom mesecu trudnoće i kažnjenoj majci koja ima dete mlađe od jedne godine izvršenje kazne se odlaže dok dete ne navrši jednu godinu, a kažnjenom koji je oboleo od teške akutne bolesti - sve dok bolest traje.

U ostalim slučajevima odlaganje izvršenja kazne traje najduže 60 dana.

Postupak odlaganja izvršenja kazne

Član 222.

Molbu za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi kažnjeni.

U molbi se navode razlozi za odlaganje, prilažu se dokazi koji razloge potvrđuju i naznačava vreme za koje se odlaganje traži.

Član 223.

Molba za odlaganje podnosi se u roku od tri dana od prijema naloga za izdržavanje kazne.

Ako je teška akutna bolest kažnjenog ili smrt njegovog bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojioca usledila posle isteka roka od tri dana, molba se može podneti do dana kada kažnjeni treba da se javi na izdržavanje kazne.

Član 224.

Molba za odlaganje podnosi se starešini prvostepenog organa za prekršaje.

Starešina je dužan da povodom molbe donese rešenje u roku od tri dana od prijema molbe.

Neblagovremenu molbu, molbu koju je podnelo neovlašćeno lice i molbu uz koju nisu priloženi dokazi, starešina prvostepenog organa za prekršaje odbacuje.

Član 225.

Kažnjeni može protiv prvostepenog rešenja izjaviti žalbu starešini nadležnog drugostepenog organa za prekršaje.

Žalba se podnosi u roku od tri dana od prijema prvostepenog rešenja.

Starešina drugostepenog organa za prekršaje dužan je da o žalbi odluči u roku od tri dana od njenog prijema.

Član 226.

Molba za odlaganje zadržava izvršenje kazne do pravnosnažnosti rešenja o molbi.

Starešina prvostepenog organa za prekršaje koji prilikom odbijanja drugi put podnete molbe utvrdi da se pravo na molbu zloupotrebljava, odlučice da žalba ne zadržava izvršenje kazne.

Opoziv i obustava odlaganja izvršenja kazne

Član 227.

Starešina prvostepenog organa za prekršaje opoziva odlaganje izvršenja kazne ako naknadno utvrdi da nisu postojali ili su prestali razlozi zbog kojih je odlaganje odobrio ili kažnjeni odlaganje koristi protivno odobrenoj svrsi.

Ako je odobreno odlaganje kažnjennoj trudnici, a dete se rodi mrtvo, odlaganje se obustavlja kad istekne dva meseca od porođaja, a ako je dete umrlo posle porođaja, odlaganje se obustavlja kad istekne dva meseca od smrti deteta.

Kad je odlaganje odobreno kažnjennoj majci deteta mlađeg od jedne godine, a dete umre, odlaganje se obustavlja posle isteka dva meseca od smrti deteta.

Član 228.

Protiv rešenja o opozivu i obustavi odlaganja izvršenja kazne zatvora, kažnjeni ima pravo žalbe pod istim uslovima kao protiv rešenja kojim je odlučeno o molbi za odlaganje.

Žalba odlaže izvršenje rešenja.

4. Prekid izvršenja kazne zatvora izrečene za prekršaj

Član 229.

Izuzetno, na molbu kažnjenog, direktor Uprave može iz opravdanih razloga odobriti prekid izvršenja kazne zatvora.

Prekid izvršenja kazne traje najduže deset dana, a prekid odobren zbog bolesti kažnjenog traje do njegovog izlečenja.

Za vreme prekida izvršenja kazne zatvora kažnjenom ne pripadaju prava predviđena ovim zakonom.

Član 230.

Na prekid izvršenja kazne zatvora izrečene za prekršaj shodno se primenjuju odredbe ovog zakona kojim se uređuje prekid izvršenja kazne zatvora izrečene za krivično delo.

5. Shodna primena odredaba o otpuštanju osuđenih

Član 231.

Odredbe ovog zakona kojim se uređuje otpuštanje osuđenih lica shodno se primenjuju i na lica kažnjena za prekršaj.

GLAVA DESETA

IZVRŠENJE ZAŠTITNIH MERA IZREČENIH ZA PREKRŠAJ

Član 232.

Odredbe ovog zakona kojim se uređuje izvršenje mera bezbednosti izrečenih za krivično delo shodno se primenjuju i na izvršenje zaštitnih mera izrečenih za prekršaj, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

DEO ČETVRTI

GLAVA JEDANAESTA

IZVRŠENJE ZAŠTITNIH MERA IZREČENIH ZA PRIVREDNI PRESTUP

Shodna primena odredaba o izvršenju mera bezbednosti

Član 233.

Odredbe ovog zakona kojim se uređuje izvršenje mera bezbednosti shodno se primenjuju i na izvršenje zaštitnih mera izrečenih za privredni prestup, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Izvršenje zaštitne mere javnog objavljivanja presude

Član 234.

Kad je izrečena zaštitna mera javnog objavljivanja presude, sud koji je doneo prvostepenu odluku dostavlja izvršnu odluku na objavljivanje dnevnom listu, radiju ili televiziji.

Troškove objavljivanja presude snosi lice osuđeno za privredni prestup.

DEO PETI

IZVRŠENJE OSTALIH MERA

GLAVA DVANAESTA

PRIMENA MERE PRITVORA

Prijem u pritvor

Član 235.

U pritvor se prima lice protiv koga je rešenjem određen pritvor.

Uz rešenje o određivanju pritvora zavodu se dostavlja i pismeni nalog za prijem pritvorenika.

U postupku sa pritvorenicima primenjuju se odredbe Zakonika o krivičnom postupku i odredbe ovog zakona.

Član 236.

Zavod izdaje pismenu potvrdu o prijemu pritvorenika.

U potvrdu se, pored ostalog, unose datum, sat i minut prijema.

Smeštaj pritvorenika

Član 237.

Pritvorenik se smešta u posebno odeljenje zavoda, organizovano kao odeljenje zatvorenog tipa, odvojeno od osuđenih.

Već osuđivani pritvorenik smešta se odvojeno od ostalih pritvorenika.

Odvojeno se smeštaju i pritvorenici koji su zajedno učestvovali u izvršenju krivičnog dela.

Pregled pritvorenika

Član 238.

Neposredno posle prijema u zavod, pritvorenika pregleda lekar.

Lekarski nalaz unosi se u zdravstveni karton pritvorenika.

Položaj pritvorenika

Član 239.

Pritvorenik boravi u zavodu pod istim uslovima kao i osuđeno lice, ako Zakonikom o krivičnom postupku nije drukčije određeno.

Član 240.

Pritvorenik koji radi ima pravo na naknadu i druga prava na osnovu rada koja su ovim zakonom priznata osuđenom licu.

Član 241.

Pritvorenik se samo po nalogu organa koji vodi postupak može privremeno izvesti iz zavoda i sprovesti drugim organima.

Član 242.

Kad pritvorenik povredi akt o kućnom redu zavoda ili učini drugi disciplinski prestup zavod odmah o tome obaveštava sud pred kojim se vodi postupak.

Primena prinude prema pritvorenicima

Član 243.

Prinuda se prema pritvoreniku primenjuje shodno odredbama ovog zakona koje uređuju primenu prinude prema osuđenim licima.

O primeni prinude odmah se obaveštava sud pred kojim se vodi postupak.

Premeštaj pritvorenika

Član 244.

Pritvorenik se iz razloga bezbednosti može premestiti iz jednog zavoda u drugi.

Rešenje o premeštaju donosi direktor Uprave, uz saglasnost suda.

Nadzor nad primenom mere pritvora

Član 245.

Primenu mere pritvora nadzire predsednik okružnog suda na čijem je području sedište zavoda u kome se izvršava pritvor.

Otpuštanje pritvorenika

Član 246.

Pritvorenik se otpušta iz zavoda na osnovu rešenja o ukidanju pritvora i naloga za puštanje iz pritvora, donetih od suda pred kojim se vodi postupak.

Pritvorenik se otpušta i kad istekne vreme za koje je određen pritvor.

Pritvorenika pre otpuštanja iz zavoda pregleda lekar.

Smrt pritvorenika

Član 247.

U slučaju smrti pritvorenika zavod odmah obaveštava njegovog bračnog druga, decu i usvojenika, a ako ih pritvorenik nema njegove roditelje, usvojioca, brata ili sestru, odnosno dalje srodnike.

O smrti pritvorenika obaveštava se i sud pred kojim se vodi postupak, predsednik suda koji vrši nadzor nad pritvorenicima i matičar.

Član 248.

Posmrtni ostaci pritvorenika i njegove lične stvari predaju se porodici pritvorenika.

Ako pritvorenik nema porodicu ili porodica ne prihvati posmrtnu ostatke, posmrtni ostaci pritvorenika sahranjuju se o trošku zavoda.

Ostale odredbe o primeni mere pritvora

Član 249.

Pritvorenik koji se na osnovu Zakonika o krivičnom postupku, na sopstveni zahtev, pre pravnosnažnosti presude upućuje na izvršenje kazne zatvora, izjednačava se u pravima i dužnostima sa osuđenim licem.

Član 250.

Akt o kućnom redu za primenu mere pritvora donosi ministar nadležan za pravosuđe.

GLAVA TRINAESTA

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

Član 251.

Odredbe ovog zakona kojim se uređuje izvršenje novčane kazne izrečene za krivično delo shodno se primenjuju i na oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim delom i privrednim prestupom.

Sredstva ostvarena oduzimanjem imovinske koristi prihod su budžeta Republike Srbije.

DEO ŠESTI

PRAVA NA OSNOVU RADA I NADZOR NAD RADOM ZAVODA

GLAVA ČETRINAESTA

PRAVA NA OSNOVU RADA

1. Opšte pravilo

Član 252.

Na zaposlena i postavljena lica u Upravi primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju radni odnosi u državnim organima, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

2. Posebna pravila

Ovlašćenja upravnika zavoda

Član 253.

O pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa zaposlenih unutar zavoda rešava upravnik zavoda.

Vladanje zaposlenih i postavljenih lica u Upravi

Član 254.

Zaposlena i postavljena lica u Upravi moraju svojim vladanjem i izgledom u svakoj prilici pružati dobar primer licima prema kojima se izvršava sankcija.

Obavezan izgled i vladanje zaposlenih i postavljenih lica u Upravi propisuje ministar nadležan za pravosuđe.

Rad duži od punog radnog vremena i prekid godišnjeg odmora

Član 255.

Kad potrebe službe zahtevaju, zaposleno lice obavezno je da radi duže od punog radnog vremena.

Upravnik zavoda može, po potrebi službe, zaposlenom licu odložiti ili prekinuti godišnji odmor.

Privremeno upućivanje zaposlenih lica

Član 256.

Zaposleno lice može, zbog povećanog obima posla ili drugih potreba službe, bez njegove saglasnosti biti privremeno upućeno iz jednog zavoda u drugi najduže jednu godinu.

Rešenje o privremenom upućivanju zaposlenog lica donosi direktor Uprave.

Nespojivost poslova sa službom u Upravi

Član 257.

Postavljena i zaposlena lica ne mogu se baviti poslovima koji su nespojivi sa službom u Upravi.

Koji su poslovi nespojivi sa službom u Upravi određuje ministar nadležan za pravosuđe.

Pripravnički staž u službi za obezbeđenje

Član 258.

Za pripravnika u službi za obezbeđenje može se primiti lice koje, pored zakonom utvrđenih uslova za prijem u radni odnos u državnom organu, ispunjava i sledeće uslove: da je mlađe od dvadeset i pet godina, odslužilo vojni rok, ima srednju školsku spremu i psihički i fizički je sposobno za vršenje službe.

Za pripravnika u službi za obezbeđenje može se primiti i lice starije od dvadeset i pet a mlađe od dvadeset i osam godina života ako ima višu ili visoku školsku spremu.

Član 259.

Pre prijema pripravnika u službu za obezbeđenje proveravaju se psihičke i fizičke sposobnosti kandidata.

Pripravnički staž se obavlja u zavodu ili u okviru posebne obuke za pripravnike.

Program pripravničkog staža u službi za obezbeđenje donosi ministar nadležan za pravosuđe.

Član 260.

Pripravnik u službi za obezbeđenje koji samovoljno napusti Upravu ili svojom krivicom bude isključen sa obuke dužan je Upravi naknaditi troškove obuke.

Pripravniku u slučaju iz stava 1. ovog člana prestaje radni odnos.

Osiguravanje života zaposlenih i postavljenih lica u Upravi

Član 261.

Uprava osigurava živote zaposlenih i postavljenih lica.

Uprava snosi troškove sahrane zaposlenog i postavljenog lica koje izgubi život u vršenju ili povodom vršenja službe.

Porodici lica iz stava 2. ovog člana Uprava dodeljuje jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 12 mesečnih plata obračunatih prema mesecu u kome je zaposleno, odnosno postavljeno lice izgubilo život.

Položaj zaposlenog lica kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem

Član 262.

Zaposleno lice kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem upućuje se na zdravstvenu kontrolu jednom u tri godine, a direktor Uprave može, po potrebi službe, odlučiti da se zdravstvena kontrola obavlja i češće.

Licu kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem plata se, srazmerno stepenu uvećanja staža osiguranja, uvećava do 30% od plate koja je zakonom utvrđena za odgovarajuću platnu grupu.

Zavod je dužan da za lica iz stava 1. ovog člana obezbedi uslove za održavanje zdravstvene sposobnosti za obavljanje poverenih poslova.

Član 263.

Po potrebi službe, licu kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, može rešenjem ministra nadležnog za pravosuđe prestati radni odnos s pravom na starosnu penziju i pre ispunjenja opštih uslova za sticanje prava na starosnu penziju.

Član 264.

Licu kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem pripada, po ostvarenom pravu na penziju, otpremnina u petostrukom iznosu plate primljene za poslednji mesec pre odlaska u penziju.

Povrede radnih obaveza i dužnosti

Član 265.

Pored lakših povreda radnih obaveza i dužnosti utvrđenih zakonom kojim se uređuju radni odnosi u državnim organima, lakšom povredom radnih obaveza i dužnosti smatra se svako postupanje protivno propisima o načinu obavljanja poslova u Upravi, ako je izazvalo ili moglo izazvati štetne posledice manjeg značaja.

Pored težih povreda radnih obaveza i dužnosti utvrđenih zakonom kojim se uređuju radni odnosi u državnim organima, težom povredom radnih obaveza i dužnosti smatra se i:

- 1) prijem poklona od osuđenih i njihovih rođaka;
- 2) trgovanje i razmena robe sa osuđenima;
- 3) unošenje u zavod ili iznošenje iz zavoda zabranjenih stvari za račun osuđenih;
- 4) dogovaranje sa osuđenim upravljeno na pomaganje njihovog bekstva ili otežavanje istrage;
- 5) neprijavlivanje dogovora osuđenih za organizovanje pobune, bekstva ili drugih oblika povrede akta o kućnom redu;
- 6) neodgovorno držanje prema osuđenom koji pokušava da pobjegne;
- 7) odavanje državne ili službene tajne;
- 8) bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom dužnošću;
- 9) izdavanje ili izvršenje naređenja kojim se očigledno ugrožava sigurnost osuđenih i imovine;
- 10) prekoračenje ovlašćenja u primeni sredstava prinude;
- 11) izricanje disciplinske mere bez saslušanja osuđenog ili pre nego što se provere navodi koje su osuđeni istakli u disciplinskom postupku ili pre nego što se prethodno pribavi pismeno mišljenje lekara;
- 12) neblagovremeno rešavanje po žalbi protiv disciplinske mere upućivanja u samicu i posebne mere usamljenja.

Za sve teže povrede radnih obaveza i dužnosti može se izreći mera prestanka radnog odnosa i ako usled povrede nije nastupila materijalna šteta za Upravu.

Disciplinski postupak

Član 266.

Disciplinski postupak protiv zaposlenog unutar zavoda vodi disciplinska komisija koju imenuje upravnik zavoda.

Disciplinska komisija predlaže upravniku zavoda izricanje disciplinske mere.

Član 267.

Protiv prvostepene odluke donete u disciplinskom postupku može se izjaviti žalba ministru nadležnom za pravosuđe u roku od osam dana od prijema odluke.

Nagrađivanje zaposlenih

Član 268.

Na predlog upravnika zavoda direktor Uprave donosi odluku o nagrađivanju zaposlenih za izuzetno zalaganje u radu.

Ostale odredbe

Član 269.

Pored akata predviđenih ovim zakonom, Vlada Republike Srbije doneće akte kojima se uređuju zvanja, zanimanja i koeficijenti za obračun plata zaposlenih u Upravi.

Pored akata predviđenih ovim zakonom, ministar nadležan za pravosuđe doneće akte kojima se uređuju:

- 1) organizacija i sistematizacija radnih mesta u Upravi;
- 2) vođenje evidencija o osuđenima;
- 3) uniforma, oznake, svečano odelo, naoružanje, specijalna vozila i druga oprema u službi za obezbeđenje;
- 4) stručno osposobljavanje i ispiti zaposlenih u Upravi.

GLAVA PETNAESTA

NADZOR I KONTROLA NAD RADOM ZAVODA I UPRAVE

Nadzor nad radom zavoda uopšte

Član 270.

Rad zavoda nadzire Uprava, preko ovlašćenih lica.

Uprava nadzire primenu propisa i stručni rad u izvršenju zavodskih sankcija, a naročito: organizovanje i rad zavoda, zakonito i pravilno postupanje prema osuđenim licima, proces prevaspitanja osuđenih, organizovanje rada osuđenih, stanje i primenu mera za obezbeđenje reda i bezbednosti, primenu disciplinskih mera, rad službe obezbeđenja, sprovođenje zdravstvenih i higijenskih mera, ishranu i odevanje osuđenih i njihov smeštaj.

Za nadzor nad stručnim radom mogu se angažovati naučne i stručne ustanove i pojedinci.

Prava i dužnosti lica ovlašćenog za vršenje nadzora

Član 271.

Ovlašćeno lice ima pravo da sa osuđenim razgovara bez prisustva zaposlenih lica u zavodu.

Upravnik zavoda je dužan da ovlašćenom licu omogući nesmetan rad i stavi mu na raspolaganje sve podatke potrebne za vršenje nadzora.

Zapisnik o izvršenom nadzoru

Član 272.

O izvršenom nadzoru ovlašćeno lice sastavlja zapisnik.

Ovlašćeno lice iz stava 1. ovog člana može naložiti mere i odrediti rokove za otklanjanje uočenih nedostataka.

Ako postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti ili privredni prestup, ovlašćeno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da podnese krivičnu prijavu nadležnom javnom tužiocu.

Zapisnik može sadržati i predlog mera za poboljšanje rada zavoda.

Član 273.

Zapisnik se dostavlja upravniku zavoda, direktoru Uprave i ministru nadležnom za pravosuđe.

Upravnik zavoda dužan je da postupi po naloženim merama i o tome obavesti direktora Uprave i ministra nadležanog za pravosuđe.

Pravo upravnika zavoda na prigovor

Član 274.

Upravnik zavoda može ministru nadležnom za pravosuđe izjaviti prigovor protiv naloženih i predloženih mera, u roku od osam dana od prijema zapisnika.

Prigovor ne zadržava izvršenje naloženih mera.

Ministar nadležan za pravosuđe može shodno navodima iz prigovora obustaviti ili odrediti duže rokove za izvršenje naloženih mera, ili naložiti druge mere za otklanjanje uočenih nedostataka.

Ostale odredbe o nadzoru nad radom zavoda

Član 275.

Kada zavod ne ispunjava propisane zdravstvene i higijenske uslove ili je ugrožena bezbednost u zavodu, ministar nadležan za pravosuđe može doneti rešenje o premeštaju osuđenih u drugi zavod.

Član 276.

Stručni rad Specijalne zatvorske bolnice i zdravstvenih službi u zavodima nadzire ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Član 277.

Bliže odredbe o nadzoru nad radom zavoda donosi ministar nadležan za pravosuđe, na predlog direktora Uprave.

Skupštinska kontrola

Član 278.

U cilju kontrole izvršenja krivičnih sankcija uređenih ovim zakonom, Narodna skupština Republike Srbije formira, na predlog odbora za pravosuđe i upravu, komisiju od pet članova.

Komisija iz stava 1. ovog člana je sastavljena od lica koja poznaju probleme izvršenja krivičnih sankcija a nisu zaposleni u Upravi.

Komisija je nezavisna u svom radu i Uprava je dužna da komisiji obezbedi sve podatke od značaja za njen rad. Komisija ima sva ovlašćenja koje ima i ovlašćeno lice iz čl. 270. i 271. ovog zakona.

Komisija iz stava 1. ovog člana podnosi izveštaj o stanju izvršenja krivičnih sankcija uređenih ovim zakonom najmanje jedanput godišnje i dostavlja ga Narodnoj skupštini Republike Srbije i ministru nadležnom za pravosuđe.

DEO SEDMI

GLAVA ŠESNAESTA

KAZNE NE ODREDBE

Član 279.

Novčanom kaznom do 10.000 dinara kazniće se za prekršaj lica koje prekrši zabranu vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj preduzetnik novčanom kaznom do 50.000 dinara.

Član 280.

Novčanom kaznom do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice koje omogući vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti licu kojem je izrečena mera bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom do 50.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom do 10.000 dinara.

DEO OSMI

GLAVA SEDAMNAESTA

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 281.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izvršenju krivičnih sankcija ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 34/01).

Propisi predviđeni ovim zakonom biće doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa predviđenih ovim zakonom primenjuju se propisi doneti prema odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija ("Službeni glasnik RS", br. 16/97 i 34/01), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 282.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 2006. godine.